

בס"ד

גלין מוגרל
לכבוד פורים
החכה
להילולא רבא
של ב"ק מרן רבינו ז"ע

מבוא וסיכום למאמר השבועי העולמי מהספר הקדוש

אמרי מנחם

פרשת תצוה - זכור - פורים

והימים האלו נזכרים - בפרשת זכור, ונעשים - בימי הפורים
העבודה הפנימי של שבת זכור ופורים, ומצוות היום של מחיית עמלק
וחיוב לבסומי עד דלא ידע בין ארור המן ברוך מרדכי

ר'קראת שבת לכו ונלכד

תחת אשר לא עבדת את ה"א בשמחה...

מהי שמחה שלמה ואמיתית?

ומדוע היא כה נצרכת לעבודת השי"ת?

שנה ז - גליון רצז - פרשת תצוה תשפ"ה - זכור - פורים - הילולא רבה

♦♦♦ תוכן הקונטרס

מאמר לשבת זכור [כולל המבוא והתוכן הסיכום וההוראה למעשה]..... ה

לקראת שבת פרשת תצוה - שבת זכור - פורים לכו ונלכה..... טו

לשם יחוד והקריאה לפרשת זכור..... לב

מאמר לפורים [כולל המבוא והתוכן הסיכום וההוראה למעשה]..... לה

הכנה למצוה - לשם יחוד למצוות היום..... מג

---סדר פורס מפה המהודר---..... מה

לקראת שבת יארציית לכו ונלכה..... מז

לוח סדר הלימוד בחודש אדר:

פרשת תרומה - שקלים: אות ז

הנושא: הכח המיוחד של ענין מדת אמת שמתעורר בחודש אדר, שמהפך את כל הדינים לרחמים גמורים ולכן מרבין בו בשמחה.

פרשת תצוה - זכור: תצוה אות ו

הנושא: כל איש ישראל צריך ללחום את מלחמת עמלק ולמחות שורש הרע ומר קליפת עמלק השמון בקרב מיום הוולדו.

פרשת כי תשא - פורים: פורים אות ו

הנושא: לימוד ואזהרה יתירה, שהשי"ת יאמר לצרותינו ד', ויבטל הדינים, ומקומם יקח הרחמים והחסד, להגביר אהבה וההתקשרות זה לזה באחדות אמיתית.

פרשת ויקהל - פרה: פרה אות ד

הנושא: הוא יתחטא בו ביום השלישי - עבודת פרה בזמן הזה בסדר הטהרה והכניסה לשער עבודת ה'.

פרשת פקודי - החודש: החודש אות ז

הנושא: שמור את חודש האביב - חודש שהוא אב לי"ב חדשי השנה שקונים בו שלמות לכל השנה.

לעשות רצון צדיק

הלימוד השבועי העולמי

בסע"ה ק"ז

אמרי מנחם

...ספ"ט...

"בעהט איך למעשה יעדער איינער פון אונז זאל נעמען כאטש איינמאל א וואך קובע זיין א שיעור און דעם ספר..." (בקשתי שכל אחד מאתנו יקבע שיעור ללמוד בזה הספר לכל הפחות פעם אחת בשבוע).

מתוך דא"ה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במעמד סיום השלמת הספר - י"ז אדר תשע"ז

...ספ"ט...

ברצוני לבקש, כאשר לאחורונה הושלמה הדפסת ספרו של כ"ק אאמו"ר זצלה"ה ז"ע, ספר הק' אמרי מנחם, ומפרסמים בכל שבוע מאמר אחד "א לייכטער שטיקל ש'העולם' לומד בצוותא חדא, אבקש בזאת מה'עולם' כאן שיצטרפו ללימוד זה, וזה יהיה לנחת רוח לאאמו"ר זצלה"ה שהיתה בקשתו להדפיס את הספר כדי "אז יודן זאלן לערנען אין דעם" "און דאס וועט זיין אונזער התחברות והתקשרות וייטער".

דברי פרידה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במצ"ש התאחדות באר"י, סיון תשע"ז

יו"ל לעידוד הלימוד השבועי העולמי שנתקן בהוראתו ובהדרכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לתגובות והערות ולהצטרפות לרשימת התפוצה
imreimenachem@gmail.com
כמו"כ ניתן להשתתף בהוצאות הגיליונות הבאים
עיצוב ועימוד: 0548538799

לרפואתה ולהחלמתה המהירה והשלמה

של האשה החשובה

מרת שרה גולדא בת רחל לאה

בתושח"י.

פטרון חודש אדר

ידידנו היקר והנכבד

איש טוב ומיטיב דודף צדקה וחסד
הרה"ח ר' ברוך אלימלך פערעלמאן שליט"א
פטרון הספה"ק 'אמרי מנחם'

לטובת נשמת

כ"ק מרן רבינו הקוה"ט
בעל האמרי מנחם זצוקללה"ה זי"ע

נלב"ע י"ז אדר תשס"ה

זכות רביה"ק זי"ע וזכות זיכוי הרבים
תגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל הטוב
ולהצלחה בכל העניינים

אכ"ר

פטרון חודש אדר

ידידנו היקרים והנכבדים משפחת **וידבסקי** שיהי'

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **ידחמיאל ישדאל**

ב"ד יהושע אליעזר ז"ל

גלב"ע ב"ט אדר תשמ"ז

זז' מרת **מלכה** ב"ד יצחק ע"ה

גלב"ע א' אייר תשע"ה

וידבסקי

ת.ג.צ.ב.ה.

זכות רביה"ק זי"ע וזכות זיכוי הרבים
תגן עליהם ועל ב"ב להתברך בכל הטוב

ולהצלחה בכל העניינים

אכ"ר

אמרי מנצחם

הלימוד השבועי העולמי

והימים האלו נזכרים - בפרשת זכור, ונעשים - בימי הפורים.

במאמר שלפנינו מקיף רבינו את ענין העבודה הפנימי של שבת זכור ופורים ומצוות היום של מחיית עמלק וחיוב לבסומי עד ללא ידע בין ארור המן ברוך מרדכי, וכל זה בחודש אדר דוקא שבו נשפע לכל אחר מישאל החפץ בקרבת אלקים את כח ענותנותיה דמשה רעיא מהימנא קדישא ובמיוחד בפרשת תצוה - כי בפרשה זו מרומז ענותנותו של משה רבינו ע"ה, והקריאה מעוררת את הזמן, להיות מתעורר בו כוחו של משה, כח הענוה, וע"י זה היכולת ביד האדם למחות את קליפת עמלק, כי עיקר כוחו הוא הגיאות, 'עמלק' בגימטריא 'רם' כי בכח מדרת הגאווה שמכניס עמלק בלב האדם מביא אותו לעזוב את השי"ת, ועל זה הוא עיקר המלחמה עמו, וזה שייך בכל אדם, וע"י התעוררות כח ענותנותו של משה רבינו ע"ה מבטלים את קליפת עמלק ומתקרבים להשי"ת.

בסיום מאמרו מביא את דברי קדשו של האוהב ישראל שכתב שמחיית עמלק הוא ג"כ כוננת המקוה, היינו שיעור המקוה מ' סאה, והסאה ששה קבים, סך הכל מספר 'רם', ועל פי הכוונה הזאת יטהר נפשו מטומאתו, כאשר יבוא אל תוך המים, דהיינו חסדים עליונים, ואז יתהפך 'מר' ל'רם', ע"כ דבריו הקדושים, ומבאר את עומק הכוונה על פי תוכן מאמרו, כי הנה עיקר הטומאה היא הגיאות, שעל ידי גבהות רוח יש הסתלקות הקדושה, ובמקומה באה הקליפה הנקראת מת, אבי אבות הטומאה, ולעומת זה ההכנעה והביטול המה יסוד ושורש הטהרה, וזה הוא כוננת טהרת המקוה, כדברי קדושת הרבי רבי דוד'ל מלעלוב זצלה"ה ז"ע "מען גייט אַראפ און נאך אַראפ און ווייטער אַראפ און אז מען איז שוין אונטן בייגט מען זיך ערשט אַראפ, און דאס איז דער סוד פון מקוה", ועל ידי טבילה בכונה זו יטהר נפשו מטומאתו, ר"ל מטומאת הגיאות, ויזכה למחות זכר עמלק, בהתהפך 'מר' ל'רם' על כל גוים ה', בבחינת כי רם ה' ושפל יראה, אשר אז ממילא כל הרשעה כעשן תכלה, ובטלה לה קליפת עמלק.

בחיתום מאמרו מגלה את תוקף גדולת וסגולת פרשת זכור בכלל ומחייט עמלק בפרט, ובלשונו הקדוש:

וע"י ביטול קליפת עמלק בכח הענוה נתגלה י"ג מכילין דרחמי, חסדים עליונים, מבחי אין העליון, כדאיתא הרמז בספה"ק עבודת ישראל (פר' זכור) 'שבת זכור' [עם הכולל] בגימטריא כמנין י"ג פעמים 'חסד', שאז מתרבה השפעת החסדים מהאין העליון, אמן כן יהי רצון.

במאמר לקראת שבת צירפנו את שני המאמרים למקשה אחת והרחבנו בעומק הדברים, ובעיקר להבין היטב על פי משנתו של רבינו זי"ע מהו שמחה שלמה ואמיתית? ומדוע החמירה בה התורה כל כך? בסוף המאמר (פרק ג) הבאנו התעוררות על ענין התפילה בכלל ובימים אלו ימי הפורים בפרט, וזאת לאור דברי השם משמואל: **שאמרו חסידי קרמאי שבפורים יכול כל איש להושע ולהתברר.**

צרפנו לחוברת זו גם את החוברת לימי הפורים הנזכרים ונעשים הבעל"ט וזאת לאור כי פורים יחול בערב שבת קודש שאז היום קצר להכנה רבה ליום הגדול והנורא של פורים כיום כיפורים... בחוברת זו הבאנו את אחד ממאמריו של רבינו זי"ע לפורים (אות ו) שם מבאר רבינו את הפסק של שו"ת בנין ציון דנראה שמשלוח מנות צריך לשלוח דוקא על ידי שליח. כי שליחות הוא מכח אחרותן של ישראל מכח התורה, ולעכו"ם אסור ללמוד תורה, והלימוד שיש ללמוד מזה. וגם למה נתחייבו ישראל ברודו של אחשורוש כליה, וכונתו של המן באומרו 'ישנו עם אחד מפורד ומפורד'. ומזה לימוד ואזהרה יתירה, שהשי"ת יאמר לצרותינו די, ויבטל הדינים, ומקומם יקח הרחמים והחסד, להגביר אהבה וההתקשרות זה לזה באחדות אמיתית. כמו כן הוספנו כאן מדור מיוחד הכנה רבה לקראת יומא דהילולא של כ"ק מרן רבינו זי"ע ועבי"א.

**הזכירו לפניו השמיעו לפניו תורה ומעשים טובים של שוכני עפר
יזכור אהבתם ויחיה זרעם שלא תאבד שארית יעקב.**

תורתנו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדנו זכותו יגן עלינו.

תוכן המאמר

מבאר על דרך הרמז את מאמר הכתוב 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיבת למאור להעלות נר תמיד'. 'תצוה' מלשון צוותא והתחברות, ר"ל תאחד ותחבר את בני ישראל לאגודה אחת, שיהיו כולם כאיש אחר בלב אחד, והפסוק מבאר איך יעשה זאת: • 'ויקחו אליך', שיקחו עצמם אל המדה שלך שהיא מדת הענוה כי עיקר גרם האחדות הוא הענוה, ואז ישיגו ממילא 'שמן זית זך', שמן מרמז לחכמה - שיוכו למחשבות זכות וטהורות, בלתי לה' לבדו, בלי פניות ונגיעות וגיאות • ובזה מפרש דברי רש"י ז"ל זך בלי שמרים, ר"ל שלא תהיה להם שום מחשבה פסולה. וע"י זה זוכים לתורה, כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה, וזהו שאמר 'כתיבת למאור', כלומר על ידי שיהיה להם בהשפעתך לב נשבר ונרכה, בבחינת כתיבת, הנה יזכו למאור התורה, ע"ד שבירכו רבנן לחבריהם עיניך יאירו במאור התורה, 'להעלות נר תמיד', והרמז, 'נר' במילואו בגימטריא 'התורה' • לפי זה מבאר את טעם הענין שלא נזכר שם משה רבינו ע"ה בפרשה זו, להורות אשר זה היה רב כוחו ומעלתו של משה רבינו ע"ה, שבא להתבטלות כאין ואפס כ"כ, עד שהיה בטל ממצייאות לגמרי כמי שאינו כלל, וכח זה היה משפיע לישראל, שיקחו עצמם אל מדה זו ויזכו ע"י זה לטהרת המחשבה ומאור התורה • מקשר בזה עוד את הטעם שברוב השנים קוראים פרשת זכור שהוא ענין מחיית עמלק בפרשת תצוה, כי בפרשה זו מרמז ענותנותו של משה רבינו ע"ה, והקריאה מעוררת את הזמן, להיות מתעורר בו כוחו של משה, כח הענוה, וע"י זה היכולת ביד האדם למחות את קליפת עמלק • והביאור בזה, כי עיקר כוחו הוא הגיאות, 'עמלק' בגימטריא 'רם' כי בכח מדת הגאווה שמכניס עמלק בלב האדם מביא אותו לעזוב את השי"ת, ועל זה הוא עיקר המלחמה עמו, וזה שייך בכל אדם, וע"י התעוררות כח ענותנותו של משה רבינו ע"ה מבטלים את קליפת עמלק ומתקברים להשי"ת • מוסיף שנפני כן מצות מחיית עמלק היא בחודש אדר, כי בחודש זה נולד משה רבינו ע"ה, אור הענוה, ממילא מסוגל בו למחות קליפת עמלק, להתגבר עליו ולבטל לגמרי • ולכן גם השם 'אדר' במילואו בגימטריא כמספר 'כי מזה אמוחה את כל זכר עמלק', להורות כי בחודש זה מסוגל לבטל לגמרי את מדת הגיאות, קליפת עמלק • בסגנון זה מפרש עוד דברי חכמים וחידושים: מיחייב אינני לבסומי בפריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, שאין משמעותו שכרות, כי

השכרות הגדול אינו נקרא בסומי, אלא 'בסומי' הוא לשון שמחה שהיא מתוך התבטלות, כאשר כן הדרך השמח להתבטל, ר"ל שיזכה לשמחה והתבטלות גדולה כל כך עד שלא יהיה לו שום שייכות והתחברות אל קליפת המן שהוא מזרע עמלק, ר"ל שלא יהיה לו שייכות אל הגאווה כלל, אפילו במשהו, אלא יפריד לגמרי הקדושה שהוא בחי' מרכזי, שהיה כמשה בדורו במדת הענוה, מבחי' המן שהוא הגיאות, לכל יהיה בו שום שמץ גיאות קליפת עמלק • מביא את דברי האהב ישראל כי לעתיד לבוא כאשר יתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה, אז יתבטל קליפת עמלק ויתהפך מן 'מר' ל'רם', ועל זה נאמר רם על כל גוים ה' ע"ב • ומבאר את דה"ק על פי דרכו כי ע"י מדת הענוה יתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה בעולם, כדברי הרה"ק הרבי רבי משה מקאזניץ זי"ע על הכתוב 'כי רם ה' ושפל יראה', השפל רואה רוממות השי"ת, וע"י זה ממילא יתבטל קליפת עמלק שהוא בחינת מר, ועל זה נאמר רם על כל גוים ה' • על פי הרברים מוסיף לבאר את סיוע דברי קדשו של האהב ישראל שכתב שם: אשר זהו ג"כ כוננת המקוה, היינו שיעור המקוה מ' סאה, והסאה ששה קבים, סך הכל מספר 'רם', ועל פי הכוונה הזאת יטהר נפשו מטומאתו, כאשר יבוא אל תוך המים, והיינו חסדים עליונים, ואז יתהפך 'מר' ל'רם', עב"ר • והביאר בעומק כוונתו, כי עיקר הטומאה היא הגיאות, שעל ידי גבהות רוח יש הסתלקות הקדושה, ובמקומה באה הקליפה הנקראת מת, אבי אבות הטומאה, ולעומת זה ההכנעה והביטול המה יסוד ושורש הטהרה, וזה הוא כוננת טהרת המקוה, כדברי קדושת רבי דוד'ל מלעלוב זי"ע "מען גייט אראפ און נאך אראפ און ווייטער אראפ און אז מען איז שוין הינטען בייגט מען זיך ערשט אראפ, וזה סוד המקוה", ועל ידי טבילה בכונה זו יטהר נפשו מטומאתו, ר"ל מטומאת הגיאות, ויזכה למחות זכר עמלק, בהתהפך 'מר' ל'רם' על כל גוים ה', בבחינת רם כי ה' ושפל יראה, אשר אז ממילא כל הרשעה כעשן תכלה, ובטלה לה קליפת עמלק • וע"י ביטול קליפת עמלק בכח הענוה נתגלה י"ג מכילין דרחמי, חסדים עליונים, מבחי' אין העליון, כדאיתא הרמז בספה"ק עבודת ישראל 'שבת זכור' [עם הכולל] בגימטריא כמנין י"ג פעמים 'חסד', שאז מתרבה השפעת החסדים מהאין העליון, אמן כן יהי רצון.

המאמר

[כשקורין בו פרשת זכור]

[1] ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד (כו, ט).

להעלות נר תמיד, כלאיתא בספה"ק אור עינים (ערך נר) זקס האר"ז ל' בליקוטי תורה (ע"י פר' שמות) נר זו תורה כלכתיב (משלי 1, כג) נר מצוה ותורה אור, והרמז, 'נר' במילואו בגימטריא 'התורה'.

ואולי זהו הענין שלא נזכר שם משה רבינו ע"ה בפרשה זו, להורות אשר זה היה רב כוחו ומעלתו של משה רבינו ע"ה, שצא להתבטלות כאין ואפס כ"כ, עד שהיה בטל ממליצות לגמרי, כענין המבואר בנתיבות (נתיב הענוה פקד א) כי מי שרוחו נשברה כאילו הוא מבטל עצמו מן המליצות לגמרי עיי"ש, ועל כן לא נזכר שמו, כי היה בטל לגמרי כמי שאינו כלל, וכח זה היה משפיע לישראל, שיקחו עצמם אל מדה זו ויזכו ע"י זה לטהרת המחשבה ומאור התורה.

ומשעם זה ברוב השנים קוראים פרשת זכור שהוא ענין מחיית עמלק בפרשת תראה, יען כי בפרשה זו מרמז ענותנותו של משה רבינו ע"ה, והקריאה מעוררת את הזמן, להיות מתעורר בו כוחו של משה, כח הענוה, וע"י זה היכולת ביד האדם למחות את קליפת עמלק, כי עיקר כוחו הוא הגיאות, 'עמלק' בגימטריא 'רס' (ליקוטי תורה פר' בשלח), כלשון קדושת בעל אוהב ישראל מאפסא זללה"ז י"ע (ליקוטים חדשים פר' בשלח) על הפסוק (שמות 17, טז) מלחמה לה' בעמלק מדור דור, כי כל איש הישראלי נרדף ללחום מלחמה זו ולמחות שורש הרע ומר קליפת עמלק הטומן בקרבו מיום הוולדו, כמ"ש (ירמיה ב, יט) כי

ונראה לפרש על דרך הרמז, 'תראה' מלשון כוונת והתחברות, ר"ל תאחד ותחבר את בני ישראל לאגודה אחת, שיהיו כולם כאיש אחד בלב אחד, וזאת על ידי זיקחו אל"ד, שיקחו עצמם אל המדה של שיהיה מדת הענוה, כלומר (במדבר יב, ג) והאיך משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה, כי עיקר גורם האחדות הוא הענוה, כאשר כל אחד מוכניע ומבטל עצמו בפני חברו ומקבלים דין מן דין, ואז ישיגו ממילא 'שמן זית זך', שמן מרמז לחכמה כמבואר בגמרא (מנחות פה:), וחכמה מוחא איהו מחשבה (תק"ז ז' א), היינו שיזכו למחשבות זכות וטהורות, בלתי לה' לבדו, בלי פניות ונגיעות וגיאות, כי עיקר שלימות החכמה והמחשבה היא ההכנעה והביטול, כמאמר הכתוב (איוב כח, יב) והחכמה מאין תמלא. וזהו פי' קש"י ז"ל זך בלי שמרים, ר"ל שלא תהיה להם שום מחשבה פסולה.

וע"י התבטלות זוכים לתורה, כמאמר ז"ל (בבב"ב ז' א) אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה, זהו שאמר 'כתית למאור', כלומר על ידי שיהיה להם בהשפעתך לב נשבר ונדכה, בצחינת כתית, הגה יזכו למאור התורה, ע"ד שצירכו רבנן לחצריהם (בבב"ב ז' א) עיניך יאירו במאור התורה,

רע ומר עזבך את ה', מר הוא מספר עמלק, עכ"ד, והיינו כי בכח מדת הגאווה שמכניס עמלק בלב האדם מביא אותו לעזוב את הש"ת, לבל להיות לו שום שייכות ארוך ית', כדאיתא בגמ' (סוטה ה.) כל אדם שיגז בו גסות הרוח אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם, וממילא הוא בבחינת רע ומר עזבך את ה', ועל זה הוא עיקר המלחמה עמו, וזה שייך בכל אדם, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים פ"ה, ו) לא יהיה בך אל זר, ר"ל שלא יהיה בקרבך ובנפשך פנימה (עי' שבת קה:) ענין הגיאיות שהוא כעבודה זרה, 'אל זר' [עם התיבות] בגימטריא 'רס', אכן ע"י התעוררות כח ענוותנותו של משה רבינו ע"ה, בזה מצטלים את הליפת עמלק וזוכים להקרא טוב, כדכתיב גביה (שמות ב, ג) ותרא אותו כי טוב, כי ע"י הענוה מתקרבים להש"ת, כמו שדרשו חז"ל (סוטה ט) על הכתוב (ישעיה נז, טו) אשכון את דכא ושפל רוח, אחי דכא אני את דכא, וממילא הוא בבחינת טוב, כמו שנאמר (תהלים לה, טו) טעמו וראו כי טוב ה'.

ויש להוסיף אשר מפני כן מצות מחיית עמלק היא בחודש אדר, כי בחודש זה נולד משה רבינו ע"ה (ויקרא לח.) אור הענוה, ממילא מסוגל בו למחות קליפת עמלק, להתגבר עליו ולבטלו לגמרי. ועל כן השם 'אדר' במילואו בגימטריא כמספר 'כי מחה אמחה את כל זכר עמלק' (עי' שמות יז, יד) להורות כי בחודש זה מסוגל לבטל לגמרי את מדת הגיאיות, קליפת עמלק, על דרך שמבואר בגמ' (סוטה ט) א"ר נחמן בר יאחא לא מינה ולא מקאתה מי זוטרי דכתיב ביה (משלי טו, ה) תועבת ה' כל גבה לב, וזהו הרמז כי מחה אמחה את 'כל' זכר עמלק.

ובסגנון זה נראה לפרש דברי חכמים וחידותם בש"ס מגילה (ה) מיחייב איניש לבסומי צפוריא עד ללא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, וכבר כתב

השל"ה הקדוש זי"ע (נדפס ואתה תראה אות ה) כי יש בכאן שתי קושיות, א' המדה הרעה משכרות הגדול הזה שהתירו חז"ל לפוס ריהטא, והב' נתקשה לתוספות (ד"ה דלא) איך הוא באפשר שיהיה האדם כל כך שיכור שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ויוכל לומר המכוון כפי דקדוק הלשון שכתב שם בשל"ה על אמרם 'חייב לבסומי', שאין משמעותו שכרות, כי השכרות הגדול אינו נקרא בסומי, אלא 'בסומי' הוא לשון שמחה שהיא מתוך התבטלות, כאשר כן דרך השמח להתבטל, כדאיתא בספ"ק ישמח ישראל (ליקוטים ד"ה רב אשי) כי השמחה צפועל הוא שיוצא מהכלים, וזה הוא ההיפך משכרות שהוא מדת גיאיות, כמבואר במדרש (במדב"ר י, ג) שהשיכור נקרא יהיר ולץ, ובה מצטלים כוחו של המן שהוא קליפת עמלק ימ"ש, וזהו שאמרו 'חייב איניש לבסומי צפוריא עד ללא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ידע מלשון חיבור, כטעם (בראשית ד, ה) והאדם ידע את חוה, ר"ל שיזכה לשמחה והתבטלות גדולה כל כך עד שלא יהיה לו שום שייכות והתחברות אל קליפת המן שהוא מזרע עמלק, ר"ל שלא יהיה לו שייכות אל הגאווה כלל, אפילו במשהו, אלא יפריד לגמרי הקדושה שהוא בחי' מרדכי, שהיה כמשה בדורו (א"ס"ד ג, ב) במדת הענוה, מצחי' המן שהוא הגיאיות, לבל יהיה בו שום שמץ גיאיות קליפת עמלק.

ובדרכנו זה יתבאר מה שכתב עוד בספר הק' אוהב ישראל (ט) כי לעתיד לבוא כאשר יתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה, אזי יתבטל קליפת עמלק ויתהפך מן 'מר' ל'רס', ועל זה נאמר (תהלים קיג, ד) רס על כל גוים ה' ע"כ, פי' הדברים, כי ע"י מדת הענוה יתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה בעולם, כדברי הרה"ק הרבי רבי משה מקאזניץ זללה"ה זי"ע (דעת משה פר' שלח) על הכתוב (תהלים קלח, ו) כי רס ה'

לא תבזה (תהלים נא, יט) כגוונא דכלי חרס דאתמר
בהון (כלים ב, א) נשצרו נטהרו, וזה הוא כוונת טהרת
המקוה, כדברי קדושת הרבי רבי דוד'ל מלעלוב
זללה"ה זי"ע "מען גייט אראפ און נאך אראפ
און ווייטער אראפ און אז מען איז שוין הינטען
בייגט מען זיך ערשט אראפ, וזה סוד המקוה",
ועל ידי טבילה בכונה זו יטהר נפשו מטומאתו,
ר"ל מטומאת הגיאות, ויזכה למחות זכר עמלק,
בהתפך 'מר' ל'רס' על כל גוים ה', בבחינת כי רס
ה' וּשְׁפַל יִרְאָה, אשר אז ממילא כל הרשעה כעשן
תכלה, ובעלה לה קליפת עמלק.

ועי' ביטול קליפת עמלק בכח הענוה נתגלה
י"ג מכלין דרחמי, חסדים עליונים, מבחי' אין
העליון, כדליתא הרמז בספה"ק עבודת ישראל
(פר' זכור) 'שבת זכור' (עם הכולל) בגימטריא כמנין
י"ג פעמים 'חסד', שאז מתרבה השפעת החסדים
מהאין העליון, אמן כן יהי רצון.

ושפל יראה, השפל רואה רוממות השי"ת, ועי' זה
ממילא יתבטל קליפת עמלק שהוא בחינת מר, ועל
זה נאמר רס על כל גוים ה'.

וסיום דברי קדשו (אוהב ישראל שם) אשר זהו ג"כ כוונת
המקוה, היינו שיעור המקוה מ' סאה, והסאה ששה
קבים, סך הכל מספר 'רס', ועל פי הכוונה הזאת
יטהר נפשו מטומאתו, כאשר יבוא אל תוך המים,
דהיינו חסדים עליונים, ואז יתהפך 'מר' ל'רס',
ע"כ דבריו הקדושים, וכפי דרכנו הענין מבואר,
כי הגה עיקר הטומאה היא הגיאות, כדליתא
בספה"ק **בן פורת יוסף** (פר' נח) שעל ידי גבהות רוח
יש הסתלקות הקדושה, בבחי' אין אני והוא יכולין
לדור בעולם, ובמקומה באה הקליפה הגקראת מה,
אזי אבות הטומאה, ולעומת זה ההכנעה והביטול
המה יסוד ושורש הטהרה, כמאמר הזוה"ק (ח"ג כדל):
זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלקים

תמצית המאמר

ממציאות לגמרי, וכח זה היה משפיע לישראל, שיקחו עצמם אל מדה זו ויזכו ע"י זה לטהרת המחשבה ומאור התורה.

ומטעם זה ברוב השנים קוראים פרשת זכור שהוא ענין מחייית עמלק בפרשת תצוה, כי בפרשה זו מרומז ענוותנותו של משה רבינו ע"ה, והקריאה מעוררת את הזמן, להיות מתעורר בו כוחו של משה, כח הענוה, וע"י זה היכולת ביד האדם למחות את קליפת עמלק, כי עיקר כוחו הוא הגיאות, 'עמלק' בגימטריא 'רם' כי בכח מדת הגאווה שמכניס עמלק בלב האדם מביא אותו לעזוב את השי"ת, לבל להיות לו שום שייכות אתו ית', וממילא הוא בבחינת רע ומר עזבך את ה', ועל זה הוא עיקר המלחמה עמו, וזה שייך בכל אדם, וע"י התעוררות כח ענוותנותו של משה רבינו ע"ה, בזה מבטלים את קליפת עמלק וזוכים להקרא טובו. ולכן מצות מחייית עמלק היא בחודש אדר, כי בחודש זה נולד משה רבינו ע"ה אור הענוה, ממילא מסוגל בו למחות קליפת עמלק, להתגבר עליו ולבטלו לגמרי. ובסגנון זה מפרש את ענין החיוב לבסומי בפורי' עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, שאין משמעותו שכרות, כי השכרות הגדול אינו נקרא בסומי, אלא 'בסומי' הוא לשון שמחה שהיא מתוך התבטלות, כאשר כן דרך השמח להתבטל, כדאיתא בספח"ק ישמח ישראל כי השמחה בפועל הוא שיוצא מהכלים, וזה הוא ההיפך משכרות שהוא

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. 'תצוה' מלשון צוותא והתחברות, ר"ל תאחד ותחבר את בני ישראל לאגודה אחת, שיהיו כולם כאיש אחד בלב אחד, וזאת על ידי 'ויקחו אליך', שיקחו עצמם אל המדה שלך שהיא מדת הענוה, כי עיקר גורם האחדות הוא הענוה, כאשר כל אחד מכניע ומבטל עצמו בפני חבירו ומקבלים דין מן דין, ואז ישיגו ממילא 'שמן זית זך', שמן מרמז לחכמה, וחכמה מוחא איהו מחשבה, היינו שיזכו למחשבות זכות וטהורות, בלתי לה' לבדו, בלי פניות ונגיעות וגיאות, כי עיקר שלימות החכמה והמחשבה היא ההכנעה והביטול, כמאמר הכתוב 'והחכמה מאין תמצא'. וזהו פי' רש"י ז"ל זך בלי שמרים, ר"ל שלא תהיה להם שום מחשבה פסולה. וע"י התבטלות זוכים לתורה, כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה, זהו שאמר 'כתית למאור', כלומר על ידי שיהיה להם בהשפעתך לב נשבר ונדכה, בבחינת כתיית, הנה יזכו למאור התורה, ע"ד שבירכו רבנן לחבריהם עיניך יאירו במאור התורה, 'להעלות נר תמיד', כדאיתא בספח"ק אור עינים בשם האר"י ז"ל נר זו תורה כדכתיב נר מצוה ותורה אור, והרמז, 'נר' במילואו בגימטריא 'התורה'. וזהו הענין שלא נזכר שם משה רבינו ע"ה בפרשה זו, להורות אשר זה היה רב כוחו ומעלתו של משה רבינו ע"ה, שבא להתבטלות כאין ואפס כ"כ, עד שהיה בטל

המה יסוד ושורש הטהרה, וזה הוא כוונת טהרת המקוה, כדברי קדושת הרבי רבי דוד'ל מלעלוב זי"ע "מען גייט אראפ און נאך אראפ און ווייטער אראפ און אז מען איז שוין הינטען בייגט מען זיך ערשט אראפ, וזה סוד המקוה", ועל ידי טבילה בכוונה זו יטהר נפשו מטומאתו, ר"ל מטומאת הגיאות, ויזכה למחות זכר עמלק, בהתהפך 'מר' ל'רם' על כל גוים ה', בבחינת כי רם ה' ושפל יראה, אשר אז ממילא כל הרשעה כעשן תכלה, ובטלה לה קליפת עמלק.

וע"י ביטול קליפת עמלק בכח הענוה נתגלה י"ג מכילין דרחמי, חסדים עליונים, מבחי' אין העליון, כדאיתא הרמז בספה"ק עבודת ישראל (פר' זכור) 'שבת זכור' [עם הכולל] בגימטריא כמנין י"ג פעמים 'חסד', שאז מתרבה השפעת החסדים מהאין העליון, אמן כן יהי רצון.

מדת גיאות, וזבה מבטלים כוחו של המן שהוא קליפת עמלק ימ"ש, וזהו 'עד דלא ידע', ידע מלשון חיבור, שלא יהיה לו שייכות אל הגאווה כלל, אפילו במשהו, אלא יפריד לגמרי הקדושה שהוא בחי' מרדכי, שהיה כמשה בדורו במדת הענוה, מבחי' המן שהוא הגיאות, לבל יהיה בו שום שמץ גיאות קליפת עמלק.

והאוהב ישראל כתב שמחייט עמלק הוא ג"כ כוונת המקוה, היינו שיעור המקוה מ' סאה, והסאה ששה קבים, סך הכל מספר 'רם', ועל פי הכוונה הזאת יטהר נפשו מטומאתו, כאשר יבוא אל תוך המים, דהיינו חסדים עליונים, ואז יתהפך 'מר' ל'רם', ע"כ. ולדרכנו הענין מבואר, כי הנה עיקר הטומאה היא הגיאות, שעל ידי גבהות רוח יש הסתלקות הקדושה, בבחי' אין אני והוא יכולין לדור בעולם, ובמקומה באה הקליפה הנקראת מת, אבי אבות הטומאה, ולעומת זה ההכנעה והביטול

הוראה למעשה בעבודת ה'

א. עיקר גורם האחדות הוא הענוה, כאשר כל אחד מכניע ומבטל עצמו בפני חבריו ומקבלים דין מן דין, ואז זוכים למחשבות זכות וטהורות, בלתי לה' לבדו, בלי פניות ונגיעות וגיאיות, כי עיקר שלימות החכמה והמחשבה היא ההכנעה והביטול, וע"י התבטלות זוכים למאור התורה.

ב. ברוב השנים קוראים פרשת זכור שהוא ענין מחיית עמלק בפרשת תצוה, כי בפרשה זו מרומז ענוותנותו של משה רבינו ע"ה, והקריאה מעוררת את הזמן, להיות מתעורר בו כוחו של משה, כח הענוה, וע"י זה היכולת ביד האדם למחות את קליפת עמלק, כי עיקר כוחו הוא הגיאיות, 'עמלק' בגימטריא 'רם' כי בכח מדת הגאווה שמכניס עמלק בלב האדם מביא אותו לעזוב את השי"ת, לבל להיות לו שום שייכות אתו ית', וממילא הוא בבחינת רע ומר עזבך את ה', ועל זה הוא עיקר המלחמה עמו, וזה שייך בכל אדם, וע"י התעוררות כח ענוותנותו של משה רבינו ע"ה, בזה מבטלים את קליפת עמלק וזוכים להקרא טוב.

ג. חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ואין משמעותו שכרות, כי השכרות הגדול אינו נקרא בסומי, אלא 'בסומי' הוא לשון שמחה שהיא מתוך התבטלות, כאשר כן דרך השמח להתבטל, כדאיתא בספה"ק ישמח ישראל כי השמחה בפועל הוא שיוצא מהכלים, וזה הוא ההיפך משכרות שהוא מדת גיאיות, כמבואר במדרש שהשיכור נקרא יהיר ולץ, ובזה מבטלים כוחו של המן שהוא קליפת עמלק ימ"ש, וזהו 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', ידע מלשון חיבור, ר"ל שיזכה לשמחה והתבטלות גדולה כל כך עד שלא יהיה לו שום שייכות והתחברות אל קליפת המן שהוא מזרע עמלק, ר"ל שלא יהיה לו שייכות אל הגאווה כלל, אפילו במשהו, אלא יפריד לגמרי הקדושה שהוא בחי' מרדכי, שהיה כמושה בדורו במדת הענוה, מבחי' המן שהוא הגיאיות, לבל יהיה בו שום שמץ גיאיות קליפת עמלק.

ד. כתב האוהב ישראל בענין כוונת המקוה שהוא בחינת מחיית עמלק, כי שיעור המקוה מ' סאה, והסאה ששה קבים, סך הכל מספר 'רם', ועל פי הכוונה הזאת יטהר נפשו מטומאתו, כאשר יבוא אל תוך המים, דהיינו חסדים עליונים, ואז יתהפך 'מר' ל'רם', עכ"ד. והיינו כי הנה עיקר הטומאה היא הגיאיות, שעל ידי גבהות רוח יש הסתלקות הקדושה ובמקומה באה הקליפה הנקראת מת, אבי אבות הטומאה, ולעומת זה ההכנעה והביטול המה יסוד ושורש הטהרה, וזה הוא כוונת טהרת המקוה, כדברי קדושת הרבי רבי דוד'ל מלעלוב זצלה"ה זי"ע "מען גייט אראפ און נאך אראפ און ווייטער אראפ און אז מען איז שוין הינטען בייגט מען זיך ערשט אראפ, וזה סוד המקוה", ועל ידי טבילה בכוונה זו יטהר נפשו מטומאתו, ר"ל מטומאת הגיאיות, ויזכה למחות זכר עמלק, בהתהפך 'מר' ל'רם' על כל גוים ה', בבחינת כי רם ה' ושפל יראה, אשר אז ממילא כל הרשעה כעשן תכלה, ובטלה לה קליפת עמלק.

לקראת שבת תצוה - זכור - פורים לכו ונלכה

הכנה לשבת הקדוש במשנת החסידות ורבוה"ק זי"ע

מאמר 'אור האמונה'
מכת פרשת תצוה - זכור ופורים

פרק א

ונתנה תוקף קדושת פְּרָשַׁת גדולת שבת תצוה - זכור

ואתה תצוה ויקחו אליך שבת זכור ופורים

שבת זו פרשת תצוה הבעל"ט מתאחד עם תוקף קדושת וסגולת ימי חודש אדר בכלל וימי שבת זכור ופורים בפרט, ועם מצות היום של זכירת ומחייבת עמלק במעשה, ושניהם יחדיו מאחדים את האדם עם ה' אחד יחיד ומיוחד, ברזא דשבת קודש - איהי שבת דאתאחדת ברזא דאחד, וקוב"ה אחד לעילא לא יתיב על כורסיא דיקריה - לא ישב על כסא כבודו, עד דאיהי אתעבידת ברזא דאחד, כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור, אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק.

הנה זאת היא פנימיות וחובת תפקידנו בשבת זו, לזכור מעשה עמלק המבקש להפריד אותנו מדבקות והתקשרות בהקב"ה, לתקן את הפירוד וללקט את הנפורים, לאחדם ולהתאחד עם ה' אחד ושמו אחד בכח השבת דאתאחדת ברזא דאחד, עם הכלים שנקבל מקריאת ולימוד הפרשה המעוררת את הזמן כמו שיבואר.

ואתה תצוה ויקחו אליך פורים זך להעלות נר תמיד.

חיבור הכתוב של ואתה תצוה ויקחו אליך שמן זית זך עם 'פורים זך', מתחברים ברזא דאחד במאמריו של כ"ק מרן רבינו ה'אמרי מנחם' זי"ע לשבת תצוה זכור והמאמר לפורים המצורפים בקונטרס זו

במאמרו לפורים [המצוב] מבאר רבינו בביאור נפלא עד מאד בענין מה שנוהגים להלכה [לכתחילה] לקיים מצות משלוח מנות איש לרעהו על ידי שליח דוקא, ומדברי קדשו יש ללמוד ולהבין מהו "פורים זך בלי שמרים!" וכה הם כמה חלקים מדבריו בלשונו הקדוש:

ונראה ההסבר כפי הנודע אשר כל איש ישראל יש בתוכו נשמת חיים, חלק אלוה ממעל, אשר נפח הקב"ה בקרבנו, הוא ניהו חלק התורה אשר בקרב כל אחד ואחד מישראל, כאשר ידוע כי נשמות ישראל עצמם המה עצם התורה, כדאיתא ישראל נוטריקון י'ש ש'ישים ר'יבוא א'ותיות ל'תורה, בבחינת קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד, ונראה כי בהיות שהתורה היא אחדות גמור, דאורייתא שמא דקוב"ה, והוא ית"ש הוא אחדות גמור, הנה מצד זה מועיל שליחות אצל ישראל, לומר שלוחו של אדם כמותו, כי התורה שבקרבם שהיא שמו ית' מאחדת ביניהם, ומטעם זה עצמו אין שליחות לעכו"ם, מחמת כי אין להם שייכות אל התורה, ובאיזה כח נוכל לומר בהם דין שליחות...

ומטעם זה שולחים בפורים משלוח מנות דוקא על ידי שליח, שכל כח השליחות הוא רק מצד התחברות ישראל זה לזה ע"י כח התורה שבקרבם, להראות שכל הנס היה על ידי שנתחברו אחד לרעהו וזכו לעורר מחדש כח התורה שבקרבם, שע"ז כל העולם עומד בשבילם, ולא תוכל מדת הדין לשלוט עליהם.

תקצר היריעה מלהכיל את כל מה שרבינו הק' מלמדנו כאן במגילת אסתר שלו - בחלק הנגלה ובחלק הנסתר בין התיבות ובין השורות, אבל די בהתבוננות בחלק הנגלה לנו, להבין מהו לשיטתו "פורים זך בלי שמרים" פורים שתיבא אותנו אל רחובות הנהר נחלי אמונה - להסיר כל ספק של עמלק 'היש ה' בקרבנו אם אין', שכל זה אינו מחמת חקר האמת כאברהם אבינו שביקש לדעת את ה', אלא הוא בא רק מחמת שכל מחלוקת נצמח מגיאות והתנשאות, וע"י הריב ומחלוקת ופירוד לבבות בישראל, המה מתרחקים מהשורש, עד שיכולים לפגום בעצם האמונה, להסתפק היש ה' בקרבם אם לא...

להבין מדוע כאשר יהודי נמצא במצור ובמצוק - בהסתרה שבתוך ההסתרה רח"ל ל"ע, שאז יכול לעלות בלבו מחשבת עמלק 'היש ה' בקרבנו אם אין', שזה אינו מחמת המצב הקשה והנורא שבו הוא נמצא, אלא מחמת גיאות והתנשאות, שמביאו להיות מגושם ובעל תאווה כבר אמרנו שתקצר היריעה מלהכיל זאת, אבל חזקה על רבינו זי"ע שאם הוא כותב כך הרי שזה הוא האמת, ונאמנים פצעי אוהב... ומוכיח אדם אחרי - מי שמוכיח את האחרים רק מתוך רצון טהור להמשיך את לבם לאביהם שבשמים - חן ימצא, הוא מוצא חן בעיני אלוקים ואנשים, ולכן כמה שקשה לשמוע את הדברים, אבל הם מלאים חן, כי הוא האמת לאמיתה...

אך פטור בלא כלום אי אפשר, על כן אמחיש את זה במעשה נפלא של האי חסידא ופרישא משופריה יקירי קרתא דירושלים הגה"ח רבי נטע ציינוירט ז"ל, כפי שכתבו רבי חיים בריים ז"ל בספרו מרבה חיים (מועדים, פורים פי"ב) והוא הסבר נפלא לדברי רבינו:

באחת השנים כטוב לבו ביין נכנס ר' נטע לביהמ"ד לעיתותי ערב בעת התוועדות החסידים, ובלהב אש הכריז ואמר, שהוא עומד לייסד חברה לעובדי ה', שם החברה זהה לתוכנה, וכל מי שמוכן יכול להימנות בין חבריה, אלא שעליו לקבל על עצמו את קיום התנאי הכשיר להמנות בחברה, שם החברה היא: **"ס'איז גוט!"** [זה טוב], ואח"כ עמד שעה שלמה והסביר את מטרת החברה ויעודה, וכך אמר (הבאתי רק את קיצוה"ד):

מהו המחלוקת בין עמלק לכלל ישראל, עמלק - המן - אינו יכול לסבול שהשי"ת מנהיג את העולם ובעל הבית על כל הנבראים, ולכן כאשר יש יהודי אחד - מרדכי היהודי, שאינו כורע ומשתחוה לו, ברוב אומץ וגבורה, הרי כל זה איננו שווה לו, כשחסר לו משהו קטן מתאוותו - שיהודי אחד אינו משתחוה לו, הוא שוכח מכל מה שיש לו, ואומר בגסות רוח על כל רוב [כמנין רוי"ב] בניו וכבודו ועושרו וכל אשר גדלו המלך **"כל זה איננו שווה לי...!"** הרי יש לו הכל ומשהו אחד חסר לו, **איז ער אויס מענטש וחייו אינם חיים!** אבל כלל ישראל אומר 'מה יתאוונ אדם חי' (איכה ג, ט), ודרשו חז"ל (אכ"ד שם) **אדם חי - דיו שהוא חי!**, ומובא בספרי החסידות **דיו שהוא - השי"ת - חי...** ומה תתאוונ על מצבך באיזה מצב שלא תהיה, הרי יש לך אלקים חיים, ודי לך בזה שתכניס שמחה ומרגוע בלבבך, ותסיר ממך כל דאגה כי יש לך אלקים חיים - א לעבעדיגער באשעפער, ולכן יהודי לא רק אם חסר לו דבר אחד אלא גם אם אין לו כלום! והוא בגלותו מוקף במעיקין ודחקין רח"ל, הוא שואב שמחה וחיות ממה שדי לו שהוא חי, והוא מודה להשי"ת על זה שהוא חי, עכ"ד.

[בבית מדרשנו עוד ראינו שרידי דור דעה שכך הם חיו, פעם שאלתי את אחד מאלו בני החבורה ה"ה רבי יעקב דוד קמינסקי ז"ל בתקופה קשה מאד שעברה עליו (לא שלפני ואחרי אותה תקופה היה הרבה יותר טוב, אלא שאז היה קשה מנשוא...) כשהגעתי לבית החולים לבקרו: וואס הערש זיך? ווי אזוי איז אַרײַקער דער נאַכט? והשיב לי בחיוך רחב כאדם המאושר ביותר עלי אדמות: **ברוך השם, מ' לעבט, דער הייבישטער לאַזט נאך לערנען אַ פּלאַט גמרא!...**

זכרנו ימים מקדם! בעריכת השולח"ט כפורים תש"ס, בעת ששרו **"אנא עבדא דקודשא בריך הוא"** (וזכור, בכל פעם כששרו את השיר הזה התלהב רבינו ורקד עד כלות הנפש ממש) אמר רבינו ש"יהודי שאינו שמח הוא כפוי טובה, מפני שהוא צריך לשמוח שהוא יהודי ויש לו רבש"ע", משא"כ לגויים אין להם כל זאת.

ואפשר להסמיק לזה דבר פלא מדברי התרגום על 'איש יהודי' - גבר חסידא ומודה ומצלי... זהו המהות של איש 'יהודי' שהוא איש חסיד, ומודה תמיד להקב"ה על כל מעשיו, ומתפלל לפניו תמיד על כל דבר, מוראדיג!

ענוה ושמחה שניהם אחת היא! כי הא בלא הא אי אפשר. כפי המבואר בתורת רבינו זי"ע על פי המהר"ל, כי השמחה בא מצד השלמות שאדם מרגיש שאינו חסר כלום וכמוש"כ: וליועצי השלום שמחה, ששמחה בא רק במקום של שלימות, והמתגאה אינו יכול להיות בשמחה בשום אופן, כי לפי גאוותו כל מה שיש לו איננו שווה לו ותמיד צריך עוד ועוד, ולעולם הוא מרגיש את עצמו חסר.

וכך אומר רבינו במאמרו הק' לפ' תצוה זכור:

"...ובסגנון זה נראה לפרש דברי חכמים וחידותם בש"ס מגילה (ז:): מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, וכבר כתב השל"ה הקדוש זי"ע (דרוש ואתה תצוה אות ה) כי יש בכאן שתי קושיות, א' המדה הרעה משכרות הגדול הזה שהתירו חז"ל לפום ריהטא, והב' נתקשה לתוספות (ד"ה דלא) איך הוא באפשר שיהיה האדם כל כך שיכור שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ונוכל לומר המכוון כפי דקדוק הלשון שכתב שם בשל"ה על אמרם 'חייב לבסומי', שאין משמעותו שכרות, כי השכרות הגדול אינו נקרא בסומי, אלא 'בסומי' הוא לשון שמחה שהיא מתוך התבטלות, כאשר כן דרך השמח להתבטל, כדאיתא בספה"ק ישמח ישראל (ליקוטים ד"ה רב אשי) כי השמחה בפועל הוא שיוצא מהכלים, וזה הוא ההיפך משכרות שהוא מדת גיאות, כמבואר במדרש (במדב"ר י, ב) שהשיכור נקרא יהיר ולץ, ובזה מבטלים כוחו של המן שהיא קליפת עמלק ימ"ש, וזהו שאמרו 'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', ידע מלשון חיבור, כטעם (בראשית ד, א) והאדם ידע את חוה, ר"ל שיזכה לשמחה והתבטלות גדולה כל כך עד שלא יהיה לו שום שייכות והתחברות אל קליפת המן שהוא מזרע עמלק, ר"ל שלא יהיה לו שייכות אל הגאווה כלל, אפילו במשהו, אלא יפריד לגמרי הקדושה שהוא בחי' מרדכי, שהיה כמשה בדורו (אס"ר ו, ב) במדת הענוה, מבחי' המן שהוא הגיאות, לבל יהיה בו שום שמץ גיאות קליפת עמלק".

על פי זה נוכל להבין מה שמצינו בהמן, אשר על אף שכל עבדי המלך כורעים ומשתחוים לו ורק הוא קרוי עם המלך אל המשתה אשר עשתה אסתר, והכתוב מעיד עליו: ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב... ועם כל זאת, כל הגדלות והשמחה וטוב לבו לא החזיק אצלו ולא התקיים בו אלא לרגעים, וכראות המן את מרדכי בשער המלך ולא קם ולא זע ממנו "כל זה איננו שווה לי" וימלא המן חמה, הכתוב מעיד שלא נשאר אף לא פירור וגריר אחד בלבד של שמחה וטוב לב - 'וימלא' הוא היה מלא מכף רגל ועד ראש כולו חמה, איין שטיק פעס! געוואלד! איך נעלם כל השמחה וטוב לבב???

הוא אשר דברנו, כל השמחה של הגויים הוא שמחה חיצונית - מעטפת דקה של שמחה שאין לה שום אחיזה במציאות, ולכן כל רוח קטנה באה ועוקרתו ממקומה, ואז מתגלה הפרצוף האמיתי של כולו מלא חמה! ולכן רק מי שהוא עניו באמת יכול להיות שמח על שזכה להיות עבד ה', שהקב"ה רוצה בו אוהבו ושמח בו, ועל שזכה להיות מחלקו ונחלתו של הקב"ה, כלשונו הקדוש של כ"ק מרן רבינו האדה"ז ז"ע (ר"ה אדר את א). זהו שמחה פנימית ואמיתית המושרשת בנו בשורשים ויסודות עמוקים מאבותינו הקדושים, וכל רוח שבעולם - אפילו רוח שאינה מצויה, אינה יכול להזיזה ממקומה, וכל מעשי והנהגות השמחה של שלומי אמוני ישראל הלא הם כתובים על ספרי דברי הימים, ועינינו ראו ולא זר את מעשה תקפם וגבורתם ופרשת גדולתם של החסידים הנאהבים והנעימים, אשר מנשרים קלו ומאריות גברו לעשות רצון קונם וחפץ צורם בשמחה ובטוב לבב, יזכרם אלוקינו לטובה עם שאר צדיקי עולם, וזכותם יגן עלינו ועל כל ישראל.

מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אבל גדול ליהודים - מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שמחה וששון ליהודים.

צא ולמד, מתוך מקרא המגילה, מה עשו הגויים שהכינו את עצמם בקריאת האגרות הראשונות, להשמיד ולהרוג את כל היהודים ביום וברגע [ר"ת: ראשית גויים עמלק] אחד, ושללם לבוז, ומיד לאחר האגרות השניות כאשר זכינו לנס הגדול של 'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם' מה עשו כל אותם הרשעים שאך זה אתמול צהלו ושמחו על אבדן היהודים רח"ל: **ורבים מעמי הארץ 'מתיהדים' כולם בורחים ועוזבים את דתם ותיכף ומיד נוטשים את כל אמונת אליליהם, על מה ולמה? וואס איז געשען?! כי נפל פחד מרדכי עליהם!!!... בשביל פחד מרדכי מחליפים ברגע את דתם... פאר שרעק טאשט מען אַ גאַט!**

ולעומתם, מה עשו עם ישראל כאשר נפל פחד הגויים עליהם, מי החליף והמיר את דתו רח"ל? מי נטש את אמונתו הטהורה? מי ברח מהיהדות והתחבר לגוים? על כך מעיד הכתוב: **ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד שק ואפר יוצע לרבים', כן, אותם אנשים אשר אתמול נהנו מסעודתו של אותו רשע, לא ביקשו מאחשורוש מקלט מדיני, לא שלחו נציגים מקורבים למלכות לדבר על לב המלך, ולא עזבו את יהדותם, לא ולא, אלא הם נשארו בדתם ואמונתם, והבינו היטב את משמעות החטא שלהם, ונשארו ביהדותם והתחזקו בתשובה ומעשים טובים, פאר שרעק לויפט מען נישט פון גאַט נאר מן לויפט צום גאַט! הכל כפי מה שכותב הרמב"ם ז"ל בהלכות תעניות איך שצריך לנהוג בעת צרה רח"ל, ולמרות שכולם שרויים ב אבל גדול וצום ובכי ומספד שק ואפר אָבער ס' איז 'ליהודים!' - מן בלייבט אַ איד, מן שטאַרקט זיך אין ידישקייט און מן טוט תשובה!.**

ובגלל זה זכינו ל'ונהפוך הוא'... ובמקום הפסוק דלעיל שקודם התשובה, נתן להם הקב"ה פסוק אחר: **ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שמחה וששון ליהודים משתה ויום**

טוב... ואתם כתבו על היהודים - על כל אלה שלא נטשו את יהדותם, ונשארו איתנים באמונתם - **כטוב בעיניכם!...** וזהו סדר ההנהגה שהקב"ה מתנהג עם ישראל, לא רק עם הכלל, אלא גם עם הפרט, עם כל אחד ואחד, כאשר הוא משמיע ח"ו 'משמים דין' רח"ל, ברגע ש- 'ארץ יראה' מתחזקים בתשובה ויראת שמים ומעשים טובים, אזי מיד 'ושקטה' נשקט ונמתק הדין, ונהפך לחסד ורחמים גלויים (היהודי הק' מפשיסחא ז"ע) וכמאמר הצדיקים **כף אחת עשרה זהב - איין בייג איז ווערט גאלדענע רענדלעך**. הכנעה אחת אמיתית שווה מטבעות זהב, לרוב השמחה והאושר האמיתי שזה מביא לאדם בהיותו אדוק ודבוק בה' אלקים חיים.

ישמחו במלכותך

כפורים תשס"ב, שלוש שנים קודם הסתלקותו של רבינו זי"ע לשמי מרומים, כאשר נכנס בבוקר לשולחן הטהור התחלתי את הניגון הידוע "שושנת יעקב צהלה ושמחה", והוא כדרכו בקודש התחיל ברקידה ובהתלהבות גדולה שלא מעלמא הדין, אשרי עין ראתה זאת!

אחרי פעמיים שלוש ששרו את הניגון בהתלהבות, קרא לי, וביקש לשיר את הניגון הזה על "ישמחו במלכותך שומרי שבת", ומיד התחלתי, וכולם נסחפו בשירה ובזמרה בהתלהבות, באמצע קרא לי שוב ואמר: **"מַיִט וְאֵס הָאֵס אַ אִיד זִיך צו פֿרִיעֶן אויף דִי וועלט אויב נישט מיט ישמחו במלכותך!..."**, עם מה יש לו ליהודי לשמוח בעולם חוץ מלשמוח עם מלך מלכי המלכים הקב"ה?... וכך המשיכו לשיר ולרקוד זמן רב בשמחה העולה על כל גדותיה, ולא מבקבוקי יין בתערובות למיניהם, אלא מקרני אור פניו הקדושים של רבינו זי"ע, ובכן אמת מה נהדר היה אז הבחינה של "וגילו ברעדה"...

כמה מתאים לזה השורות דלהלן מתוך פיוט האקדמות:

ומראה פני הצדיקים דומה לשובע שמחות	וְרִינְיוֹן דְּמִי, לְשִׁבְעָא חֲדָתָא:
ומראיתם כזוהר הרקיע וזיו הכוכבים	רְקִיעָא בְּזִיהוּרִיהּ, וְכֹכְבֵי זִיּוֹתָא:
יופי והדר שאי אפשר לפרט בשפתיים	הֲדָרָא דְּלֹא אֶפְשָׁר, לְמַפְרֵט בְּשִׁפּוֹתָא:
ועוד לא נשמע ולא נראה לכל נביא במחזה	וְלֹא אֶשְׁתַּמַּע וְחָמִי, נְבִיאָן חֲזוֹתָא:
זכות הוא לכם לשמוע את כל השבח הזאת	זְכָאִין פֶּד שְׁמַעְתּוֹן, שְׁבַח דָּא שִׁירְתָּא:
ותזכו להיות קבועים בחבורה הזאת...	קְבִיעִין בְּן תַּהוּוֹן, בְּהַנְהוּ חֲבוּרְתָּא:

את כל זה זכינו בחבורתינו הקדושה לראות ולחוות כל השנה, ובמיוחד ביומו הגדול של רבינו חג הפורים. וממקומו הוא יפן ברחמים עלינו שנזכה לנגוע בשיפולי גלימא דמלכא.

מעשה קטן שנעשה בהתלהבות וכח הנפש, חשוב יותר מאלפי מעשים גדולים הנעשים בקרירות רוח

המאור הגדול הרמב"ם ז"ל פסק (הלכות לולב ה, טו): "השמחה שישמח האדם בעשיית המצווה ובאהבת הא-ל-שצווה בהן עבודה גדולה היא. וכל המונע עצמו משמחה זו, 'ראוי להיפרע ממנו', שנאמר: 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב' וכו', ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה', שנאמר: והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה'".

רבים תמהים הלא מדובר ביהודי שמקיים את כל המצוות ככתבן וכהלכתן, אלא שלא עשה אותם בשמחה ובטוב לבב. האם מפני זה ראוי להיפרע ממנו ולהענישו בצ"ח קללות נוראיות?

תירוצים רבים נאמרו בזה... **המגיד משנה** על הרמב"ם (שם) כתב ביאור נפלא על זה ששייך מאד לימים אלו של "הדר קבלוהו באהבה" קבלת התורה ברצון וזה לשונו: ועיקר הדבר שאין ראוי לו לאדם לעשות המצוות מצד שהן חובה עליו והוא מוכרח ואנוס בעשייתן, אלא חייב לעשותן והוא שמח בעשייתן, ויעשה הטוב מצד שהוא טוב, ויבחר באמת מצד שהוא אמת, ויקל בעיניו טורחן, ויבין כי לכך נוצר לשמש את קונו, "וכשהוא עושה את מה שנברא בשבילו, ישמח ויגיל, לפי ששמחת שאר הדברים תלויה בדברים בטלים שאינם קיימים, אבל השמחה בעשיית המצוות ובלמידת החכמה, היא השמחה האמיתית" עכתו"ד...

הרה"ק בעל שם משמואל זי"ע כותב (במדבר תרע"ב ד"ה בש"ס שבת) שבכל בוקר מתעורר מדת החסד בעולם ועל זה אמר הכתוב: 'חדשים לבקרים רבה אמונתך'. וכמים הפנים אל פנים מתעורר גם אהבה בלב ישראל לאביהם שבשמים. וזהו שאמר בלעם: 'הן עם כלביא יקום', ופרש"י עומדים משנתן שחרית לחטוף את המצוות, ולשון לחטוף מורה על גודל הזריזות שבא מחמת אהבה, וקליפת עמלק היא: 'אשר קרך' ופירש"י צננך והפשירך מרתיחתך, והיינו קרירות בעבודת ה', 'וכל התקררות בעבודה היא תוצאות עמלק'. ואף שהחליש יהושע את עמלק, מ"מ לא איבדו לגמרי עד ימות המשיח...

אה! כמה הררים טמונים ביי די אלטע פולי'שע גישמאקע ניגון:

מחה תמחה, נאר מיט שמחה / נאר מיט א קאך, לא תשכח.

ולשמחה 'מה' זו עושה - כח ההכנעה שמביא לשמחה אמיתית

בוקעים ובוקעים עד שהוא מתבקע

בין החסידים באלכסנדר בימי כ"ק מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל זצלה"ה זי"ע, היה חסיד אחד רבי ירחמיאל קינובר שמו, שהיה שו"ב בעיירה קינוב שבפולניה, האיש הזה היה תלמיד חכם וחסיד, בבית היה שוקד כל ימיו בהתמדת התורה לרבות הלילות, בבואו אל הקודש להסתופף בצל מרן זי"ע, היה רגיל בפתגמים שנונים לשמח את מרן הרבי זי"ע, והיה קולע להמטרה במדרגת קדושתו הנוראה.

פעם אחת קודם פורים פגעה ל"ע מדת הדין בכיתו של ר' ירחמיאל, אשתו מתה עליו, וגם בתו נעדרה רח"ל ל"ע, כדרכו של ר' ירחמיאל שבנסיעותיו לאלכסנדר היה משמח את העולם בפורים, החסידים פקפקו אם ר' ירחמיאל יבוא לאלכסנדר בפורים הזה, שכן גל של עצבות ירד עליו ונסתם ממנו כל חזון, מצבו של ר' ירחמיאל נגע לליבם של החסידים, וביותר היתה דאגתם כשימי הפורים קרבו ובאו, ולא ידעו אם ירחמיאל יבוא לאלכסנדר, או שמא תגבר עצבותו על שמחתו ולא יבוא,

בליל פורים לקריאת המגילה ר' ירחמיאל לא בא, אך ביום הפורים עוד לפני קריאת המגילה הופיע ר' ירחמיאל, אבל פניו לבשו עצבות, הוא הסתגר בתוך עצמו ולא דיבר עם ידידי הותיקים כדרכו מאז, החסידים ניסו להפיג את צערם ודברו על לבו, אך ר' ירחמיאל אינו שומע, אטמו אזניו מלשמוע.

בית מדרשו של הרבי המה מהמוני החסידים שבאו מרחוק ומקרוב ליהנות מסעודת פורים של הרבי, השולחן בבית המדרש ערוך ומסודר וכולם מחכים לבואו של הרבי, הרבי מופיע במלוא הדרת קדושתו, שמחת פורים ניכרת היטב בפניו הקורנים מאור עילאה, המוזמנים תופסים את מקומותיהם, מגישים את האוכל, הגבאים מכריזים למוזמנים לקבל יין משולחנו של הרבי.

פתאום נשמע קולו של הגבאי 'ירחמיאל קינובר', בימים כתיקונם פירושו של כרוז זה שר' ירחמיאל יפתח את פיו וישמח, אך הפעם אין קול ואין עונה, ירחמיאל עומד לו צמוד לקיר כאלו לא אליו מכוונת הקריאה, מאות העינים שהופנו אליו לא הוציאהו משלוותו הנפשית, בעינים פתוחות עמד נוכח הרבי. אחרי הסעודה כשנכנס הרבי לחדרו הפרטי בלוויית מקורביו, נדחק גם הוא ונכנס.

הרבי זי"ע נעץ בו עיניו, ובקול תרעומת פנה אליו ואמר, הא, ירחמיאל, זוהי החסידות? וכי ככה למדנו? היכן השמחה?!

בחדרו של הרבי הושלך הס, ההתעניינות עברה לירחמיאל, כולם עשו אזניהם כאפרכסת לשמוע מה יענה ירחמיאל להרבי זי"ע. כאן פתח ירחמיאל ואמר מעשה שהיה:

ככפר אחד גרו שני יהודים שכנים אחד חסיד ואחד מתנגד, נטפל החסיד למתנגד וניסה להשפיע עליו שיקבל עליו את מרותה של החסידות, ואחרי מספר שיחות הסכים המתנגד להצטרף לתנועת החסידות, מיד עמד החסיד ולימד את המתנגד מהי תורת החסידות, והעמידו על יסודות השמחה, כלומר להיות תמיד שמח ולקבל הכל בשמחה, החסיד הציע למתנגד לבקר אצל הרבי, ושניהם עשו את דרכם רגלי לעירו של הרבי.

בדרך הציק להם הרעב, החסיד התגבר על הרעב, אולם המתנגד צעק שהוא צריך ללחם. הרגיעו החסיד ואמר, אין דבר, נעבור דרך שדה ונתלוש עשבים ונחיה את נפשנו, העיקר הוא בשמחה! עברו דרך שדה נכנסו לתוכו ומצאו עדשים בנרתיקיהם, כפף המתנגד ותלש מלוא ידו והתחיל לכוסס בפיו. לפתע פתאום, כמתוך האדמה, הופיע בעל השדה ותפס את המתנגד בערפו והצליף בו מכות גדולות, המתנגד פתח את פיו בזעקה מרה, עמד החסיד ואמר להמתנגד, הלא לימדתיך שיסוד ועיקר החסידות היא שמחה, השיב לו המתנגד, נכון הדבר, כך לימדתי, אבל לא כשסופגים מכות כאלה.

עם זאת יצא רבי ירחמיאל מחדרו של הרבי זי"ע, וחזר אליו מחופש כאיכר חוטב עצים ובידו גרזן. פנה ר' ירחמיאל בשאלה להרבי זי"ע בשפה פולנית:

הרבי שליט"א יביט נא על העץ אשר על כתפי, בכל כוחי מנסה אני לבקעו, אני בוקע ובוקע אך אינו נבקע, איני יודע סיבת הדבר, יתכן שהעץ אינו ניתן לביקוע, ואולי הגרזן אינו די חד כדי לבקע, ויתכן שאני האשם, שכן מתעצל אני לבקעו?!

הציץ בו הרבי והשיב לו אף הוא בפולנית: **מ' האקט און מ האקט ביז ס' וועט זיך שפאלטן - ממשיכים וממשיכים, בוקעים ובוקעים עד שהוא מתבקע!** דברי הרבי זי"ע הרגיעו את עצבותו של ר' ירחמיאל ונתנו פורקן לרגשותיו, אחרי הדברים האלה עלה ונתעלה ר' ירחמיאל על המסלול הפורימי, ומכיון שפתח שוב לא חדל מלשמח, וליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר. (מאורן של ישראל אות שה)

רבנו של עולם טאטעניו געטרייער / קוק אראפ פון הימל - און לעש שוין אויס דאס פייער.

שומר ישראל האב שוין אויף אונז רחמנות / און שיק שוין משיח אויף משלוח מנות...

ביחודא שלים בשם כל ישראל

כל מצוה ומצוה שאדם עושה צריך לכלול את עצמו בשני דברים. א' בקוב"ה ושכינת'ה, שבכח המצוה יתדבק בהקב"ה וישרה עליו אור השכינה. ב' בשם כל ישראל, דהיינו שיכלול את עצמו בתוך כל ישראל [שני דברים אלו הם משנה ערוכה בפני עצמה ואכמ"ל]. ועל זה אנו אומרים קודם כל עשיית מצוה: לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה בדו"ר ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים, בשם כל ישראל. ושניהם אינם דברים של מה בכך למרות שהם נאמרים מאד בקלות.

ההתדבקות והחיבור שצריך להיות לכל אדם עם הקב"ה באמצעות המצוה [שהוא לשון צוותא וחיבור], הוא כפי ערך המצוה שהאדם עושה. וכמו שכתב השם משמואל זי"ע (פ' שמות תרע"ז [דף גג ד"ה ובאותות זה הדם]):

הגאולה היא דביקות ישראל באביהם שבשמים, ולזה צריכים מעש"ט שבאמצעותם יתדבקו בשרשם... והנה ידוע שמעלת מעש"ט אינה נמדדת בכמות אלא באיכות... "שהמעשים טובים נחשבים רק לפי מסת ההתלהבות וכח הנפש שבהם, ומעשה קטן שנעשה בהתלהבות וכח הנפש, חשוב יותר מאלפי מעשים גדולים הנעשים בקרירות רוח...!

הרי שלהידבק ולהתחבר עם הקב"ה באמצעות המצוה צריך שיעשה המצוה בהתלהבות מיט א ברען. וטוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה.

וכן הוא נמי לענין ההתכללות בכלל ישראל, גם בזה כותב השם משמואל זי"ע דברים נוראים (פ' תזריע תרע"א ד"ה בש"ע זבחים) שאלמלא שכתוב א"א לאמרם:

...אם זכה אדם להתאחד בכלל ישראל שוב אין חסר לו דבר, כי הוא דבוק במקור הברכה, אך לאו כל אדם זוכה לכך, וכמו שארץ ישראל אינה מקיימת עובדי עבירה, כן כנסת ישראל אינה קולטת אלא הראוי לה, ואף שרחמיו של הקב"ה על כל מעשיו, ובודאי הקב"ה רוצה לקרב בימין צדקו לכל זרע ישראל, אבל מחמת העוונות נאחזות בו הסט"א, ואם יתקרב איש כזה הרי תהיה לסט"א אחיזה בכלל ישראל, על כן אינה קולטתו...

ומה היא בכל זאת תקנתו של אדם זה שרוצה להתכלל בתוך כלל ישראל?

לזה בא השם משמואל זי"ע (שמות תרע"ב ד"ה ויאמר משה דף ט ד"ה ובוה) ונותן לה עצה נאמנה, שיעשה המצוה בחיות והלהבות מיט א ברען... וזל"ק:

ידוע שהתאחדות ישראל היא מצד הפנימיות שבהם, כי בגופים הם נפרדים זמ"ז, ורק בנפשות הם מאוחדים, ועל כן איש אשר עבודתו בקרירות בלתי רגש הנפש, עוד איננו נוגע לכלל ישראל, וממילא אין לו עזר מהכלל, ורק כשהוא עושה ברגש הנפש הוא מתאחד בכלל...

עוד דבר נורא מגלה השם משמואל זי"ע (פ' נח תרע"ג ד"ה מזבח חדש), את סוד הנפילות המרובות שיש לאדם, ואינו יכול להשאיר תמיד בבחינה אחת, אשר רבים מתחבטים בזה מאד, וזל"ק:

והנה זה לימוד לכל איש ישראל שבעוד נשרש בו חלק הרע אי אפשר שיאיר בו האל"ף הוא יחודו של עולם להיות דבוק תמיד, כי חלקי הרע מפסיקים, וזוהי תשובה למתאוננים על מה שאינם יכולים להשאיר תמיד בבחינה אחת כמו שהיו בעת התפלה או אחר ימים טובים ושבתות כמו אז, כי חלקי הרע שעודם בו מפסיקים, והעצה לזה הוא ליבון באש התורה, וכל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר...

רבינו זי"ע מורה דרך בדברי שלום ואמת, איך לקיים את ימי הפורים האלה בזמניהם, שיהיו לכל הימים האלה קיום והעמדה, מ' זאל דאס קענען מיט נעמען מיט זיך אויף אַ גאַנצן יאר, איך נקיים את תוקפם של נס פורים מיום [כ]פורים זה עד יום [כ]פורים הבא עלינו לטובה, איך ובמה נזכה לגאולה הפרטית והכללית, שכל הצרות שעוברים על כלל ישראל בכל אורך מרירות הגלות, צרות הכלל והפרט רח"ל, ומי יתן שלא ישמע עוד שוד ושבר ולכל בני ישראל יהיה אור במושבותם.

רבנו של עולם טאטע'ניו געטרייער / קוק אראפ פון הימל - און לעש שוין אויס דאס פייער / שומר ישראל האב שוין אויף אונז רחמנות / און שיק שוין משיח אויף משלוח מנות.....

ואין כאן כוונה להעציב ח"ו בהזכרת צרה ויגון ביום מנוחתינו ושמחתינו, אלא רק כדי לשבר ולנקות את האוזן, כדי שנוכל לשמוע היטב ולשים על לבנו את דברי רבינו שכותב בנהמת לבו דברים כדורבנות מתוך חמלה ורחמים עלינו, ומדריכנו בנתיב האמת מה לקחת איתנו מימי הפורים האלה - ווי קריקט מען ארויס פון אלע צרות רח"ל...

על כך אומר רבינו, שיש רק מפתח אחת ויחידה שבאמצעותה אפשר לפתוח את כל השערים, ולצאת אחת ולתמיד מכל הנ"ל, ובכן נטה אוזן ונפתח את סגור לבבנו לדברי רבינו בסיום המאמר הנורא:

"ומזה לימוד ואזהרה יתירה, כאשר הוא ברצונינו שהשי"ת יאמר לצרותינו די, ויבטל הדינים, ומקומם יקח הרחמים והחסד, הנה זאת העצה האחת והיחידה, להתאחד יחדיו בקשר של קיימא, ולא באחדות כפשוטו גרידא, אלא יתר על כן צריך

להגביר האהבה וההתקשרות זה לזה, כדברי דודי הקדוש מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל זצלה"ה זי"ע הנ"ל 'שלא יהיה בריה בפני עצמו', היינו אפי' כשאינ מחלוקת ופירוד, אבל כל אחד הוא בריה בפני עצמו, עדיין אין זה אחדות הראויה, רק כל אחד ואחד מחויב לדאוג בעד חברו, ולעשות למען טובתו בגשמיות וברוחניות, שזה נקרא אחדות אמיתית, ואז נוכל לבטוח בשם ה' שיסתלקו הדינים וישרו עלינו רק חסדים טובים", אמן כן יהי רצון.

אינני רוצה להרחיב בזה את הדברים הלא קלים, לב יודע מרת נפשו, וכל אחד ילמד וילמד לעצמו את משמעות הדברים, בפרט במה שכותב בדברים כדורבנות מהו אחדות אמיתי: כל אחד ואחד מחויב לדאוג בעד חברו, ולעשות למען טובתו בגשמיות וברוחניות, שזה נקרא אחדות אמיתית וכל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל, זה, ורק זה בלבד הוא סוד הפורים וקיום ימי הפורים, וההזדמנות לשינוי כל המצב, ורק מתוך "פורים זך בלי שמרים" נזכה "להעלות נר תמיד" צו א פריילעכע לוסטיגע פורים... און א פריילעכע פסח הבעל"ט בגאולה עולמית של 'ערכתי נר' למשיחי בב"א.

ונשלמה פרים שפתינו, קחו עמכם דברים ושובו אל ה'

כתב הרהק בעל 'שם משמואל' זי"ע בענין כח התפילה בפורים, נורא נוראות, ואלמלא שכתב כן אי אפשר לאומרו, וזה לשון קדשו (פורים תרע"ז ד"ה ובבוקר):

ובבוקר "אמור" למלך ויתלו את מרדכי עליו. ויש לדקדק שלא כתיב תבקש או תשאל מהמלך, אלא 'אמור' למלך, דהוא לשון ציווי, וכן לקמן והמן בא אל בית המלך החיצונה 'לאמור' למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו, ומשמע שהמן הי' אז במעלה גבוהה על המלך, וכמו שאמרו ז"ל שעשה לו בימה למעלה מבימתו, וכמו שאמרו ז"ל ויזעק זעקה גדולה ומרה, מזה אמר גבה המן מאחשורוש.

"ומכאן כל איש משכיל ישים אל לבו היות בית המן ניתן לאסתר, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, ובכל פורים מתעורר רשימו מזה, ואז בכח כל איש ישראל לאמור למלך מלכי המלכים הקב"ה דרך אמירה וציווי, כענין הצדיקים גוזרים על הקב"ה והוא עושה, לתלות את המן ולמחות את שמו מתוך לבו של עצמו עכ"פ, אך האמירה צריכה להיות לא מהשפה ולחוץ, אלא בכל אות נפשו, ובאותו חשק ורצון נמרץ שהי' אז לחמן לתלות את מרדכי, ואז בודאי אמירתו תעשה פירות".

"וזהו שאמרו חסידי קדמאי שבפורים יכול כל איש להושע ולהתברר..."

לאור דברי קדשו נביא מקצת דברי העוררות להתחזקות בעמוד התפילה בכלל ובימים אלו בפרט:

אמרו חז"ל ביומא (פ"ב): אמר רבי יצחק, אמרי במערבא משמיה דרבה בר מרי, בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם. מדת בור"ד מקניט את חברו בדברים, ספק מתפייס הימנו ספק אין מתפייס, ואם תאמר מתפייס הימנו [על ידי דורן], ספק מתפייס הימנו על ידי דברים ספק אין מתפייס. אבל הקב"ה אדם עובר עבירה בסתר מתפייס ממנו בדברים, שנאמר 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה', ולא עוד אלא שמחזיק לו טובה, שנאמר 'וקח טוב', ולא עוד אלא שמעלה עליו הכתוב כאילו הקריב פרים, שנאמר 'ונשלמה פרים שפתינו', שמא תאמר פרי חובה [שרק פרי חובה אפשר לשלם בשילום שפתיים] תלמוד לומר 'ארפא משובתם אוהבם נדבה' [מקובלת ברצון יותר מחובה (רש"י)].

לכאורה יש כאן דבר פלא והפלא, שבזמן שאין בית המקדש יותר קל ומכובד לכפר על כל העוונות ואף להתנדב קרבנות נדבה, בלי להוציא דמים הרבה, ובלי לגרור חטאות ואשמות ולהתבזות בהם

בשוקי ירושלים ובחצר העזרה, וזה דבר תימה לכאורה, אבל אין כאן המקום להאריך בזה [ואולי נייחד לזה אי"ה ובס"ד מאמר נפרד].

אך כעין זה כבר מצינו עוד דבר פלא גדול יותר מן הראשון, שלא רק שהתפילות מועילות כקרבן, אלא אף הרבה יותר מקרבנות, כי הקרבן אינו מכפר אלא על השגגות, ואילו התפילה מכפר גם על הזדונות. והוא מש"כ אחד מאבות הראשונים רבינו יונה ז"ל בביאורו על הרי"ף (ברכות ג.) על דברי הגמ' (ברכות ד:) שהסומך גאולה לתפילה הרי הוא בן עולם הבא, והקשו בגמ' אם כן למה תיקנו רבנן לומר קודם שמו"ע פסוק אד' שפתי תפתח, הרי יש בזה הפסק בין גאולה לתפילה? ותירצו: כיון דתיקנו להו רבנן "כתפילה אריכתא דמיא". כלומר לאחר שתיקנו רבנן לפתוח את התפילה בפסוק זה הרי זה חלק בלתי נפרד מהתפילה, וממילא כשהוא אומר מיד לאחר ברכת הגאולה, הרי זה נחשב כסומך גאולה לתפילה. [ואכן מבואר בשו"ע שפסוק זה צריך לאומרה לאחר שכבר חזר בשלש פסיעות על מקומו להתפלל תפילת שמו"ע, ויש להיזהר בזה].

ודבר זה צריך ביאור היטב הדק, מה ענין פסוק זה לתפילה? הרי לכאורה אין זה אלא בקשה שיזכה להתפלל!?

וקודם שנבוא לעומק הביאור בזה נביא את דבריו הנפלאים של רבינו יונה, וזה לשונו:

"זה הפסוק (אד' שפתי תפתח) דבוק עם הפסוק שאחריו שאומר 'כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה', ואמר אותו דוד כשהיה מתפלל על חטא בת שבע שחטא במזיד, ועל המזיד אין מביאין קרבן, שאין קרבן בא אלא על השוגג, ועל כן היה מתפלל לבורא תסייעני שאוכל לכוון בתפילתו ולספר מעלליך כדי שתהא תפילתי מקובלת, שכיון שלא תחפוץ זבח על המזיד, תהיה תפילתי כפרה במקום קרבן, ועכשיו גם כן שאין לנו בית המקדש ואין אנחנו מקריבים קרבנות, אנו אומרים אותה על אותו ענין שתהיה תפילתנו מקובלת ורצויה במקום זבח וקרבן, ומפני שנתקן על ענין התפילה אמרו עליה "כתפילה אריכתא דמיא"

וכך כתב גם הרשב"ץ (מגן אבות א, ב) להדיא, וז"ל: התפילה גדולה מהקרבנות, שהתפילה מכפרת אף על הזדונות, והקרבנות אין מכפרין אלא על השגגות!.

ובטעם הדבר שהתפילה היא יותר מהקרבנות כתב הרה"ק בעל 'מאור ושמש' זי"ע (הפטרות שבת שובה) טעם מתוק מדבש, וזה לשונו הק':

"הנה בזמן הזה שחרב בית המקדש אמרו חז"ל שהתפילה היא במקום קרבן, והטעם הוא שכל ענין הקרבן היה להחשיב דם הקרבן כאילו היה דם האדם החוטא, אף שלא היה בפועל, ואם כן כל שכן וכל שכן בעת התפילה שהאדם מוציא עליה

כוחו ואונו, ומרתיח את דמו ומהפכו מאודם ללובן, קל וחומר שתהא מכפרת על האדם שממעט את דמו בפועל ממש, וראוי שתהפך עליו מדת הדין למדת הרחמים, וחטאי כשלג ילבינו... אמנם עיקר התפילה צריכה שתהא בדחילו ורחימו, וילהיב לבנו בעת תפילתו בהתלהבות עצומה מאד, ויקשר מחשבתו בהשם יתברך בדביקות וחשקות גדול כל כך, עד שכמעט יגביה את כל גופו וירצה להתדבק בשורשו למעלה להישאר דבוק בנועם אור העליון, ואז ראוי הוא שתכפר עליו”

ברם! מכל האמור עד כאן למדנו רק שהפסוק אד’ שפתי תפתח בא ללמד שתפילה גדולה מקרבנות, שמכפרת אף על הזדונות, ולדברי המאור ושמש הוא מסייע גדול לתפילה ומלהיב את לב האדם עד לגבהי מרומים, במדרגות שרחוקים מבינתנו והשגתינו, ודי לנו בזה שאנו יודעים בכירור שהיו הרבה צדיקים שזה היה אופן תפילתם, וכמו שמביא רבינו מרן הישמח ישראל זי”ע שהיהודי הקדוש היה נפרד מכל בני ביתו קודם התפילה, כי לא ידע אם יוכל לחזור משם לעלמא הדין... אבל עדיין כל זה אינו מיישב למה פסוק זה נחשב לחלק מהתפילה?.

וביותר יש להבין, הרי למדנו מכל האמור לעיל בפרק ב’ שתכלית הקרבן הוא שידע האדם שאינו שונה במהותו מהבהמה מאומה, לבד הנשמה הטהורה!, וכשהוא עושה רצונו ית”ש הרי הוא מחובר עם נשמתו ואז הוא למעלה מן הבהמה, ואם אינו עושה רצונו ית”ש, ומה גם כשהוא חוטא כנגדו רח”ל, הוא כבהמה ואף פחות ממנה... וכל הידיעה הזאת נקנה ונחרט בלבו של אדם מכח הפעולה החיצונית כשעומד על קרבנו ומתבונן מה בינו לבין הבהמה... היכן מצינו את כל זה בתפילה, ווי זעט דער מענטש זיין בהיימישקייט אין דעם דאווענען? ואם כן הרי העיקר חסר מן הספר!...

והביאור בזה הוא על פי דבריו הנוראים של הספורנו בביאור הפסוק אד’ שפתי תפתח: **שהוא כענין שנאמר באתונו של בלעם ויפתח ה’ את פי האתון... כלומר דוד המלך ע”ה ביקש מהקב”ה שבעוד שיש עליו רושם החטא רח”ל, הרי הוא כאותו אתון של בלעם, שגם אם פתח את פיו ודיבר כאחד האדם לא נהיה בזה אדם אלא נשאר אתון לעולם ועד, ומשום כך מבקש דוד המלך בתפילה ברחמים ותחנונים שהקב”ה ימחול ויסלח לו אפילו על זדונותיו, כי אז, ורק אז פ’ יגיד תהילתך’ ולולא זאת אין ביני ובין אתונו של בלעם ולא כלום! עד כאן תוכן דבריו של הספורנו בתוספת ביאור.**

ולפי זה מובן עד מאד דברי חז”ל כדורבנות וכמסמרות נטועות, “כיון דתקיננו להו רבנו כתפילה אריכתא דדמיא” היינו שפסוק זה הוא הוא עיקר התפילה, והוא מה שעושה את התפילה לתפילה אריכתא [שהוא מלשון חשיכות כמו אבא אריכא], ולולא ההתבוננות בפסוק קודם התפילה נחשב תפילתו ל’ ויפתח ה’ את פי האתון’ וזהו שרמזו חז”ל במתקן לשונם המתוקים מדבש ונופת צופים, כל הסומך גאולה לתפילה - לתפילה אריכתא - מתוך התבוננות בפסוק אד’ שפתי תפתח כנ”ל - הרי

הוא בן עולם הבא! הוא יוצא מהתפילה ככריה חדשה בנפש נקי וצדיק אפילו מזדונוותיו --- עָר אִיז
גִישַׁט קִיין עוֹלָם הַזֶּה דִּיגָע מְעַנְטש עָר אִיז אִינגאַנצן אַ עוֹלָם הַכָּא דִּיגָע מְעַנְטש, שכל המהות של
עולם הבא הוא עולם של התחדשות ועליה...

כאשר כל זה נפגש עם שבת זכור אזי מזמור שיר ליום השבת הגדול והקדוש הזה!.

כי כל קליפת עמלק הוא אשר קרך, קרירות, והתיישנות, ורפיון ידיים בעבודת השי"ת, ופרשת
זכור שרייט געוועלד! תמחה את זכר עמלק, אל תתפלל תפילה קצרה של כאתונו של בלעם ח"ו,
אלא התפלל 'תפילה' אריכתא כתפילת קרבן כליל ועולות, כפי שהמאור ושמש מתאר, וכפי שבעל
חובת הלבבות מסכם אל כל זה בכמה מילים חובקות זרועות עולם (שער השבון הנפש חשבון ט):

**"וראוי לך אחי שתדע כי כל כוונתנו בתפילה אינה כי אם כלות הנפש אל האלוקים,
וכניעתה לפניו עם רוממותה לבוראה ושבחה והודאתה לשמו והשלכת כל יהביה
עליו!..."**

אין לך הכנה גדולה לפורים ופסח יותר מזה, כפי מה שכתב בארוכה בספר 'ארץ צבי' להגאון
הק' רב ואב"ד קוז'יגלוב זי"ע הי"ד [ונביא רק את תמצית הדברים]:

שענין קדימת פורים לפסח הוא משום שבפסח מתחדשת מלכות שמים על ישראל,
כמו שמרומז בגמ' ראש השנה (ב). שלמלכי ישראל מונין מניסין, והרי השי"ת הוא מלך
ישראל, ולכן מתחדשת מלכותו בכל שנה ושנה, ולכן בר"ח ניסן יום שהוקם המשכן
תרמו את התרומה חדשה, והתחילו להקריב קרבנות של השנה החדשה, והיינו "מפני
שביום זה יש לכל ישראל התחדשות בעבודת השי"ת" ... ובפסח חל מחדש על כל איש
ישראל דיבור 'אנכי ה"א אשר הוצאתיך מארץ מצרים' שהוא שורש כל התורה כולה,
וכמו שבכל שנה בפסח מתחדשת הארת יציאת מצרים, כמו כן מתחדש הציווי 'אנכי ה'
אלקיך' וחלה מחדש מלכות שמים על ישראל.

**"וכמו שלכל דיבור למשה קדמה קריאה לשון חיבה, כמו כן לדיבור 'אנכי ה' אלקיך'
שחל ומתחדש בכל שנה בפסח תקדם קריאה של חיבה שלושים יום קודם הפסח,
שבפורים משפיע הקב"ה לכל אחד עוז וקדושה ותשוקה יתירה שיוכל להתקרב לחג
הפסח כראוי, וזהו עיקר השמחה בפורים, מה דמזליה חזי שמושכים אותו בעבודות
אהבה, ומתקיים בנו בפורים הפסוק (שיר השירים א, ב) 'ישקני מנשיקות פיהו כי טובים
דודיך מיין' ופרש"י מכל מיני משתה יין ומכל עונג ושמחה, שעיקר השמחה היא
בקירבת אלקים שבוא תבוא בחג הפסח..."**

אין בודקין מן המזבח ולמעלה, אין צריך להוסיף עוד מילים, הכל שריר ובריר וקיים, צריך ליתן

רק תמרור אזהרה לכל דבריו הקדושים והטהורים שיכולים להביא לידי שכרות [רצויה] בהתבוננות
עמוקה בכל דבריו, עד היכן מסוגל כל אחד ואחד בלי יוצא מן הכלל להגיע בימי הפורים

אה! גיוואלדיג גיוואלדיג! אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, ווי גליקלעך זענען מיר!

פורים פורים פורים לנו / ברוך אשר בנו / שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה /

קל נאמן אב הרחמן, קל נאמן אב הרחמן / קרב קץ קרב זמן קל נאמן / קרב קץ קרב זמן אב הרחמן

הקל הנפרע לנו מצרינו כאשר עשית לאבותינו / את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח / כדבר

האמור על ידי דוד משיח.

גוש שבת גוש שבת

א פריילעכע לעכטיגע און א לוסטיגע שבת, א פריילעכע לוסטיגע פורים,
און א גאנץ יאר פריילעך.

שבת שלום ומבורך

שבת של אמונת 'יש ה' בקרבנו'.

שבת של איחוד הלבבות במשלוח מנות איש לרעהו.

שבת של שמחה שלמה ואמיתית ב'ישמחו במלכותך שומרי שבת'.

שבת של ליבון באש התורה ומעשים טובים, וכל אשר יבוא באש תעבירו באש וטהרו.

התעוררות לקריאת פרשת שקלים

- × קריאת פרשת זכור מן התורה, וצריך לקרותה בעשרה מתוך ספר תורה, וצריכים השומעים להתכוון לצאת ידי חובתם וכן הקורא יכוון להוציאם (תרפ"ה סי' מג"א וט"ו). וכן צריך לכוון לצאת ידי חובה גם בברכות התורה של העולה לתורה והוא יכוון להוציאם (הגהות חת"ס על שו"ע סי' תרפ"ה ומקור מהט"ז סק"ב ולדברי הט"ז אין יוצאים ידי חובת הקריאה בלא שמיעת הברכה כדון).
- × משונה מצות מחיית עמלק מכל מצוות שבתורה, שכל המצוות צריכים לקיימם במחשבה דיבור ומעשה, וכולם נחשבים למצוה אחת, אבל מצות מחיית עמלק יש גם כן לקיים בג' אופנים, במחשבה בדיבור ובמעשה, וכל אחד ואחד נחשב למצוה בפני עצמו (סה"מ להרמב"ם מ"ע מצוה קפח-ט, פ"ה מה' מלכים ה"ה. וכ"כ הסמ"ג חלק מ"ע מצוה קטז וספר החינוך מצוה תרג-תרה).
- × עוד נשתנה מצוה זו מכל המצוות שבתורה, שכל המצוות נאמרו או לכלל או ליחיד, ומצוות מחיית עמלק הוא חיוב גם על כלל ישראל וגם על כל אחד ואחד בפני עצמו (קדושת לוי דרוש לפורים ד"ה זכור. בני יששכר מאמרי אדר מאמר ג אות יג).
- × חיוב המצוה בחלק המחשבה שנאמר 'לא תשכח' וחיובה בכל יום על ידי שנזכר מה שעשה לנו עמלק ואלא נשכח איבתו ושנאתו, שנאמר זה בכל עת ונעורר הנפשות... ונזרז העם לשנוא אותו עד שלא תשכח המצוה, ולא תחלש שנאתו ותחסר מהנפשות עם אורך הזמן. חיוב המצוה בחלק הדיבור שנאמר 'זכור' [כלומר מלבד איסור השיכחה בלב יש גם לזכור בפה] וחיובה פעם אחת בשנה בקריאת פרשת זכור את אשר עשה לך עמלק מתוך ספר תורה. חיוב המצוה בחלק המעשה שנאמר 'והיה בהניח וגו' תמחה את זכר עמלק'. ומתקיים המצוה במעשה על ידי שנכרית זרע עמלק בלב משאר בני עשו, זכרים ונקבות קטנים וגדולים, ולאבד זכרו מן העולם (רמב"ם בה' מלכים ובחינוך שם). וכן מתקיים המצוה במעשה גם על ידי מצות סעודת פורים [עם משלוח מנות ומתנות לאבינונים] (ע"י מג"א סי' תרפ"ח סק"י ובמחצית השקל שם וראה עוד ברמ"א סי' תרצ ס"ז בענין הכאת המן בקריאת המגילה).
- × כיון שבפורים מקיימים מצוות מחיית עמלק במעשה, לכן נקבע זמן קיום המצוה בדיבור על ידי הקריאה בשבת שקודם פורים, כדי להקדים זכירה לעשיה שנאמר 'והימים האלו נזכרים ונעשים' (גמ' מגילה יג: ראה עוד בני יששכר אדר מאמר ג אות ה, שו"ת דברי יואל או"ח סי' לג).
- × יאמר קודם קריאתה: לשם יהוד קוב"ה וכו', הריני מוכן לקיים מצוות עשה מן התורה לשמוע פרשת מחיית עמלק, כמו שנאמר בתורתנו הקדושה זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' לא תשכח. ובשעת קריאתה יכוון להצטער בצער השכינה הקדושה ולקבל על עצמו מסירת נפש (יסוד ושורש העבודה שער המפקד פ"א).
- × הרה"ק רבי אהרן מזיטאמיר ז"צ אמר: מי שיודע ומבין בודאי יודע, שתיקון ועבודה של שבת פרשת זכור הוא התיקון של יום הכיפורים, וצריך להתעורר עצמו בעבודה ובתשובה גדולה באותה שבת (תולדות אהרן, דרוש לפורים ד"ה זכור).
- × קליפת עמלק הוא דעת דקליפה היפך דעת דקדושה,, והיינו שבדעת דקדושה מתקשר ומתחבר המוח עם הלב, בכחינת 'ידיעת היום והשבות אל לבבך', ובדעת דקליפה עושים פירוד בין המוח והלב, ואף שיודע במוחו את חובתו בעולמו אינו שעבד בזה את רצונו ותאוות לבו להשי"ת, ועל ידי קיום מצוות מחיית עמלק מתקנים פגם זה (פרי צדיק פ' זכור אות

ד). ואמר הצדיק רבי לייב מדוקאר (תלמיד מובהק של הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש, ואח"כ שימש בקודש את הרה"ק רבי מענדיל מויטבסק ז"ע): **דע בני שמן אמונת השכל לאמונת הלב, רחוק יותר מאשר מן הארץ לשמים** (יסוד העבודה ח"ב מכתב כה). והספה"ק האריכו לבאר איך מקיימים בזה מחיית עמלק בחשבה דיבור ומעשה ואכמ"ל.

× עמלק הוא גם היצר הרע השוכן תמיד בגוף האדם ומסיתו לעבור על קיום המצוות ולכל דבר טומאה כדי להפרידו מדבקתו בהש"ת (זוה"ק פ' בשלה קס). ועל ידי כל חטא ועון שאדם עושה הוא מחזק ומגדיל את כח עמלק שבו ואת הרע בעולם, ועל ידי התשובה שאדם עושה הוא מגרש ומכרית את זכר עמלק שבקרבו ואת כח הרע מן העולם, ולכן צריך שיהיה זכירה זו תמיד בלב האדם, למען ידעו כי בדבר הזה תלוי גאולתם וטובתם לעולם. ואמר הכתוב 'והיה בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך מסביב' יש לכוון באומרו 'מסביב' אל האובים המסביבים את האדם, הם אשמותיו וכוחות הטומאה אשר עשה (אלשיך הק' סוף פרשת בשלה).

× בודאי שכאשר האדם נמנע מדבר עבירה או מקיים המצוות עשה שבזה הוא מכרית את עמלק שבקרבו וגם מחליש את כח הרע ששבעולם, ומרבה את כח הקדושה בכל העולם, זההו שנאמר 'ידך תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך' (שפת אמת פ' ראה תרמ"א ד"ה בפרשה). וגם בזה האריכו הספה"ק לבאר איך לקיים מצוה זו במחשבה דיבור ומעשה ואכמ"ל.

× על ידי שאנו קוראין פרשה זו, בכל פעם נמחה יותר המכסה שעמלק מכסה ומסתיר, והפנים מתגלה יותר, ובכל שנה ושנה נתגלה יותר הארת פנים של הש"ת, וזורה יותר מהאור הראשון שהוא בלי לבוש ונתחזק מזה הוית ישראל יותר (סוד ישרים ראדון לפרשת זכור אות ה).

× קריאת פרשת זכור בשבת זכור מסוגל לפקידת עקרות, כי קורין זכור ומפטירין פקדתי, שהם לשונות הנזכרות לגבי פקידת האמהות (תורת אבות).

× 'תמחה עמלק' [עם האותיות והכולל] בגימטריא 'שבת', להורות שעיקר מחיית עמלק הוא על ידי כח השבת, לאשר 'שבת' בגימטריא 'אמונה יסוד מחה זכר עמלק', היינו כי מקדושת השבת קודש דאתאחדת ברזא דאחד, זוכים לאמונה ומדת יסוד, ועל ידי זה נמחה זכר עמלק (אמרי מנחם זכור אות יד).

× מחוייבים אנחנו מדאורייתא לקרות פ' זכור בשבת זה דייקא, ולהתעורר ע"י קריאתנו באתערותא דלתתא, ונוכל אנחנו ג"כ לזכות בעזרתו ית"ש ע"י אגודתינו יחד באהבה וחיבה לעורר מחיית עמלק בכל הפרטים, ושיתעורר בנו ניצוץ אלקי, ונזכור ונדע בידיעה ברורה כי תוחלתינו לא נכזבה, ובלי ספק נזכה לאור גדול ולגאולה שלימה במהרה בימינו, **אמן** (ישמח ישראל זכור ג).

× שבת זכור עם הכולל גימטריא תתקל"ו, כמנין י"ג פעמים חס"ד. כי אמרו חז"ל (מגילה ב.) י"ג זמן קההילה לכל הוא. דהיינו שמתגלה אור הגדול י"ג מכילין דרחמי, וי"ג פעמים חס"ד גימטריא תעני"ת עם האותיות והכולל. וכשהל בשבת שאין מתענים בו נפתח האור על ידי י"ב לחמים שעל השולחן, כי י"ב פעמים לח"ם גימטריא גם כן תתקל"ו כנ"ל. וזה גם כן מספר מרדכי"א אסת"ר עם הכולל, שהם המשיכו החסדים, ונרמזו בשמותם, והוא מספר 'שבת זכור' עם הכולל, כי בשבת שלפני פורים נפתח תמיד האור הזה, להופיע עד י"ד וש"ו שהם ימי משתה ושמחנה ובהם קורין את המגילה (עבודת ישראל לפ' זכור).

קודם שמייעת פרשת זכור יאמר:

(כף החיים ס' תרפה ס"ק לג)

לְשֵׁם יְחִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ, בְּדַחֲלוֹ וּדְחִימוֹ,
לְיַחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בְּיַחְוּדָא שְׁלִים, בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הנה אנחנו באים לשמע פרשת עמלק, לקיים מצות עשה של זכור את אשר עשה לך עמלק, זכור בפה, לתקן את שרשה במקום עליון, ולעורר מלאכי מרום ומרכבות העליונות המפקדים במצות פרשה זאת, לנקם נקמת ה' מאת זרעו של עמלק, ונס הערב רב מההוא זרעא בישא, ועתה שלח העז עז בגבורתך במלאכיה, להעלות ולהזכיר עון אבותיו אל ה', ויהיו נגד ה' תמיד, ויכרת מארץ זכרם עד בלתי השאיר לו שריד, אף אלהים ימחץ ראש איביו קדקד אדם בליעל, סר צלם מעליהם בצבא המרום, להעביר גלולים מן הארץ וממשלת זדון מן הארץ, כאמור מפי כבודך ואשמיד פרו ממעל ושרשיו מתחת ותינה ה' למלך על כל הארץ ביום תהיה ה' אחד ושמו אחד, ויהי נעם א-הני א-להינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו, ומעשה ידינו כוננהו:

י זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לְךָ עַמְלֶק בְּדַרְךָ בְּצֹאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:
י אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדַרְךָ וַיִּזְנֹב בְּךָ כָּל-הַנְּחֻשְׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאֹתָהּ
עָנַף וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים: י וְהָיָה בְּתַנִּיחַ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְלֹא־
מָכַל-אִיבֶיךָ מִסָּבִיב בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יִי-אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה
לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת-זִכְרֵ עַמְלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח:

בחינתם מאמרו (תצווה ו) מגלה רבינו זי"ע את תוקף גדולת וסגולת פרשת זכור בכלל ומחייבת עמלק בפרט, ובלשונו הקדוש:

וע"י ביטול קליפת עמלק בכח הענוה נתגלה י"ג מכילין דרחמי, חסדים עליונים, מבחי' אין העליון, כדאיתא הרמז בספה"ק עבודת ישראל (פר' זכור) 'שבת זכור' [עם הכולל] בנימטריא כמנין י"ג פעמים 'חסד', שאז מתרבה השפעת החסדים מהאין העליון, אמן כן יהי רצון.

בס"ד

אמרי מנחם

פורים

יומא דהילולא קדישא

פטרון חודש אדר

לטובת נשמת

**כ"ק מרן רבינו הקוה"ט
בעל האמרי מנחם זצוקללה"ה זי"ע**

נלב"ע י"ז אדר תשס"ה

הונצח ע"י

הרה"ג ר' יוסף צבי רבניצד שליט"א
כותב ועורך הקונטרס

זכות רביה"ק זי"ע וזכות זיכוי הרבים
תעמוד לו ולב"ב ולזרעו אחריו
ולכל העושים ומעשים לשמו ולזכרו הקדוש
להתברך בכל הטוב ולהצלחה בכל העניינים
אכ"ר

מאמר לפורים

מבוא המאמר

ומשלוח [בשליח] מנות איש לרעהו להרבות אהבה ואחדות

במאמר שלפנינו יבאר רבינו ז"ע את ענין המשלוח מנות על ידי שליח דוקא, כאשר הוא מקדים לבאר את יסוד עצם הדין של שליחות, איך הוא מועיל, ולמה רק לישראל יש שליחות ולא לעכו"ם. כי נשמות ישראל עצמם המה עצם התורה, ובהיות שהתורה היא אחדות גמור, דאורייתא שמא דקוב"ה, והוא ית"ש הוא אחדות גמור, ומצד זה מועיל שליחות אצל ישראל, לומר שלוחו של אדם כמונו, כי התורה שבקרבתו שהיא שמו ית' מאחדות ביניהם, ומטעם זה עצמו אין שליחות לעכו"ם, מחמת כי אין להם שייכות אל התורה, ובאיזה כח נוכל לומר בהם דין שליחות, ומזה נוכל להביך את גודל העון של המחלוקת ופירוד לכבות שהוא פגם בשמא דקוב"ה, וע"י זה מתרחקים מהשורש שהוא השי"ת, ובטל גם כח התורה שהיא שמא דקוב"ה, שזה הוא דוקא ע"י אחדות, ונעשים מגושמים ובעלי תאוות עולם הזה.

וזה היה חטאם של ישראל בימי אחשורוש, שהיה כל אחד בריה בפני עצמו, ונתרחקו משרשם, ועל ידי זה נתבטל מהם כח התורה שבקרבתו ועל כן נתחייבו כליה, ועצתה של אסתר לתקן דבר זה היתה: 'לך כנוס את כל היהודים' שיתאחדו יחדיו כל ישראל ויחזור להם כח התורה, ויהיו מדובקים ומחוברים לשורש השי"ת והתורה, שהוא אחדות גמור, וממילא יבטלו כל הדינים.

ומזה יש לנו לימוד ואזהרה יתירה, כאשר הוא ברצוננו שהשי"ת יאמר לצרותינו די, ויבטל הדינים, ומקומם יקח הרחמים והחסד, הנה זאת העצה האחת והיחידה, להתאחד יחדיו בקשר של קיימא, ולא באחדות כפשוטו גרידא, אלא יתר על כן צריך להגביר האהבה וההתקשרות זה לזה, וכל אחד ואחד מחויב לדאוג בעד חבירו, ולעשות למען טובתו בגשמיות וברוחניות, שזה נקרא אחדות אמיתית, ואז נוכל לבטוח בשם ה' שיסתלקו הדינים וישרו עלינו רק חסדים טובים, אבי"ר.

תוכן המאמר

תוכן המאמר: כל קליפת עמלק היא להכניס פירוד בשושרם של כלל ישראל שהוא הקב"ה והתורה, והעצה האחת והיחידה, להתאחד יחדיו בקשר של קיימא, ולא באחדות כפשוטו גרידא, אלא יתר על כן צריך להגביר האהבה וההתקשרות זה לזה, וכל אחד ואחד מחויב לדאוג בעד חבירו, ולעשות למען טובתו בגשמיות וברוחניות, שזה נקרא אחדות אמיתית, ואז נוכל לבטוח בשם ה' שישתלקו הדינים וישרו עלינו רק חסדים טובים:

מביא את דברי אביו כ"ק מרן אאמו"ר זי"ע בספרו הקדוש על הכתוב: ומשלוח מנות איש לרעהו. בשם שו"ת בנין ציון דנראה שמשלוח מנות צריך לשלוח דוקא על ידי שליח, ומבאר בהקדם להסביר הענין שמועיל שליחות בישראל, כי כל איש ישראל יש ברוכו נשמת חיים, חלק אלוה ממעל, אשר נפח הקב"ה בקרבו, שהוא חלק התורה אשר בקרב כל אחד ואחד מישראל, ובהיות שהתורה היא אחדות גמור, מצד זה מועיל שליחות אצל ישראל, לומר שלוחו של אדם כמותו, כי התורה שבקרבם שהיא שמו ית' מאחדות ביניהם, ומטעם זה עצמו אין שליחות לעכו"ם, מחמת כי אין להם שייכות אל התורה, ובאיזה כח נוכל לומר בהם דין שליחות • הנלמד מזה אשר עון המחלוקת ופירוד לבבות הוא פגם בשמא דקוב"ה, וממילא ע"י זה מתרחקים מהשושר שהוא השי"ת, ובטל גם כח התורה שהיא שמא דקוב"ה, שזה הוא דוקא ע"י אחדות, ונעשים מגושמים ובעלי תאוות עולם הזה • זה היה חטאם של ישראל בימי אחשוורוש, כמבואר בישמח ישראל שעיקר הפגם והחטא שלהם היה אז מפירוד לבבות, וממילא נפרדו ונתרחקו משרשם, ועל ידי זה נתבטל מהם כח התורה שבקרבם שהיא דוקא ע"י אחדות כאמור • על כן נתייבו אותו הדור כליה, אחרי שכל הבריאה נבראה באמצעות התורה ובשביל ישראל, שהם עיקר הבריאה, ועתה שנאבד ונתבטל מהם כח התורה, ממילא אין להם מעכשיו עוד זכות קיום • וזה היה קטרונו של המן הרשע ימ"ש, 'ישנו עם אחד', שכל הישיות שלהם הוא כשהם עם אחד, אבל עתה 'מפורד ומפורד', שיש ביניהם פירוד לבבות, וממילא יכולים להרע להם, כי אין השי"ת ביניהם, ואין בידם כח התורה, רק הם בבחינת סט"א שהיא מעלמא דפרודא • כל זה הגיע להם מקליפת עמלק ימ"ש, 'עמלק' עולה 'רם', וכל מחלוקת נצמח מגיאות והתנשאות, עד שיכולים לפגום בעצם האמונה, ואז בא עמלק, כי כל זה משורשו הרע, שמטיל התרוממות וגיאות במחשבות ישראל, וכיון שנתרחקו מהשושר שהוא השי"ת, ממילא נפרדו גם מהתורה שהיא שמא דקוב"ה • לכן אין השם שלם וכו' עד שימחה זרעו של עמלק, כי כשימחה זרעו של עמלק שהוא הגיאות, ויהיה אחדות בין ישראל, הנה אז יהיה השם שלם בלי שום פגם • וזהו שאמרה אסתר לך כגוס את כל היהודים וגו', היינו שיתאחדו יחדיו כל ישראל כאיש אחד בלב אחד, ויהיו מדובקים ומחוברים לשורשם, שורש השי"ת והתורה, שהוא אחדות גמור, ויתבטלו כל הדינים, וכן היה, שנתאחדו ביחד ע"י מרדכי הצדיק, שהוא כנסם, ונכנסו בקרושה, עלמא דחבורא, ונתבטל בזה קליפת המן • מטעם זה שולחים בפורים משלוח מנות דוקא על ידי שליח, שכל כח השליחות הוא רק מצד התחברות ישראל זה לזה ע"י כח התורה שבקרבם, להראות שכל הנס היה על ידי שנתחברו אחד לרעהו וזכו לעורר מחדש כח התורה שבקרבם, שע"י כל העולם עומד בשבילם, ולא תוכל מדת הדין לשלוט עליהם • ומה לימוד ואזהרה יתירה, כאשר הוא ברצונו שהשי"ת יאמר לצרותינו די, ויבטל הדינים, ומקומם יקח הרחמים והחסד, הנה זאת העצה האחת והיחידה, להתאחד יחדיו בקשר של קיימא, ולא באחדות כפשוטו גרידא, אלא יתר על כן צריך להגביר האהבה וההתקשרות זה לזה, וכל אחד ואחד מחויב לדאוג בעד חבירו, ולעשות למען טובתו בגשמיות וברוחניות, שזה נקרא אחדות אמיתית, ואז נוכל לבטוח בשם ה' שישתלקו הדינים וישרו עלינו רק חסדים טובים, אמן כן יהי רצון.

המאמר

הוא פגם בשמא דקוב"ה, כדליתא בזה"ק (ח"ג י). שמא קדישא עילאה כולא הוא שבו, וממילא ע"י זה מתרחקים מהשורש שהוא השי"ת, ובטל גם כח התורה שהיא שמא דקוב"ה, שזה הוא דוקא ע"י אחדות, ונעשים מגושמים ובעלי תאוות עולם הזה.

וזו היה חטאם של ישראל בימי אחשורוש, כמבואר בספה"ק ישמח ישראל (פורים אות ג) שעיקר הפגם והחטא שלהם היה אז מפירוד לבבות, שהיה כאו"א בריה בפני עצמו, כמו שנאמר (אסתר ג, ח) מפוזר ומפורד בין העמים, וממילא נפרדו ונתרחקו משקשם, וכמאמר הכתוב (משלי יח, א) לתאוה יבקש נפרד, מי שהוא נפרד מכלל ישראל והוא בריה בפני עצמו ולא יתערב בתוך כלל ישראל נעשה בעל תאוות עולם הזה, וממילא ע"י הוא נפרד מה' יתברך עכ"ק, ועל ידי זה נתבטל מהם כח התורה שבקרבם שהיא דוקא ע"י אחדות כאמור, ועל כן נתחייבו כליה, אחרי שכל הבריאה נבראה באמצעות התורה ובשביל ישראל, שהם עיקר הבריאה, כאמרם ז"ל (ויק"ר לו, ד) בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית (ב"ר א, א), ועתה נאבד ונתבטל מהם כח התורה, ממילא אין להם מעכשיו עוד זכות קיום.

וזו היה קטרוג המן הרשע ימ"ש, ישנו עם אחד, שכל הישיות שלהם הוא כשהם עם אחד, שאז הם מחוברים בשורשם, בהשי"ת ובתורתו, וכל העולם לא קיים אלא בשבילם, אבל עתה 'מפוזר ומפורד',

[ו] ומשלוח מנות איש לרעהו (אסתר ט, יט).

כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה ז"ע בספרו הקדוש (אמונת משה פורים אות ה) הביא בשם שו"ת בנין ציון (סי' מד) לנראה שמשלוח מנות כריך לשלוח דוקא על ידי שליח, וביאר אאמו"ר הטעם עפ"י דרכו בקודש עיי"ש.

ואנחנו נלך בעקבותיו ונבאר הדברים בעזה"י בהקדים להסביר הענין שמועיל שליחות בישראל, ונראה ההסבר כפי הגודע אשר כל איש ישראל יש בחוכו נשמת חיים, חלק אלוה ממעל, אשר נפח הקב"ה בקרבם, הוא ניהו חלק התורה אשר בקרב כל אחד ואחד מישראל, כאשר ידוע כי נשמות ישראל עצמם המה עלם התורה, כדליתא (מגלה עמוקות ואתחנן אופן קמו) ישראל נוטריקון י"ש ש"ישים ר"יבוא איותיות ל'תורה, בבחינת קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד (זה"ק ח"ג עג), ונראה כי בהיות שהתורה היא אחדות גמור, דאורייתא שמא דקוב"ה (שם ח"ב ע), והוא ית"ש הוא אחדות גמור, הנה מלך זה מועיל שליחות אלל ישראל, לומר שלוחו של אדם כמותו (בכמה לד), כי התורה שבקרבם שהיא שמו ית' מאחדת ביניהם, ומטעם זה עצמו אין שליחות לעכו"ם (ב"מ ע"א), מחמת כי אין להם שייכות אל התורה (עי' סנהדרין נט), ובאזוהי כח נוכח לומר בהם דין שליחות.

והנלמד מזה אשר עון המחלוקת ופירוד לבבות

כי יהיו מדובקים ומחוזרים לְשׁוֹרֵס, שׁוֹרֵס הַשִּׁי"ת והתורה, שהוא אחדות גמור, וממילא יצטלו כל הדינים, כלליתא בזה"ק (ח"א ה:) דכד עמא כולוה אית בהו שלום ולא אית בהו מארי דבבו, קוב"ה חיים עלייהו ודינא לא שלטא בהו, וכן היה, שנתאחדו ביחד ע"י מרדכי האליה, שהוא כנסס, וגכסו בקדושה, עלמא דחבורא, ונתבטל בזה קליפת הגון.

ומשעם זה שולחים צפורים משלוח מנות דוקא על ידי שליח, שכל כח השליחות הוא רק מזד התחברות ישראל זה לזה ע"י כח התורה שבקרבם, להראות שכל הגם היה על ידי שנתחברו אחד לרעהו וזכו לעורר מחדש כח התורה שבקרבם, שע"ז כל העולם עומד בשבילם, ולא תוכל מדת הדין לשלוט עליהם.

ומזה לימוד ואזהרה יתירה, כאשר הוא ברטוניו שהש"ת יאמר לברותינו די, ויבטל הדינים, ומקומם יקח הרחמים והחסד, הגה זאת הענה האחת והיחידה, להתאחד יחדיו בקשר של קיימא, ולא באחדות כפשוטו גרידא, אלא יתר על כן כריך להגביר האהבה וההתקשרות זה לזה, כדברי דודי הקדוש מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל זלללה"ה זי"ע הג"ל 'שלא יהיה ברירה בפני עצמו', היינו אפי' כשאין מחלוקת ופירוד, אבל כל אחד הוא ברירה בפני עצמו, עדיין אין זה אחדות הראויה, רק כל אחד ואחד מחויב לדאוג בעד חבריו, ולעשות למען טובתו בגשמיות וברוחניות, שזה נקרא אחדות אמיתית, ואז נוכל לבטוח בשם ה' שחסלקו הדינים וישרו עלינו רק חסדים טובים, אמן כן יהי רצון.

שיש ביניהם פירוד לבבות, וממילא יכולים להרע להם, כי אין הש"ת ביניהם, ואין בידם כח התורה, רק הם בבחינת סט"א שהיא מעלמא דפרודא (ע"י זיה"ק ע"ס ק"י).

ובל זה הגיעתם משורש הרע של קליפת עמלק ימ"ש, 'עמלק' עולה 'רס', כאשר ידוע שכל מחלוקת נלמח מניאות והתנשאות, שהאחד מתגאה ומרומם עצמו מעל חבריו. וזהו שאמר הכתוב (שמות י"ז, א-ח) על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה' לאמור היש ה' בקרבנו אם אין, ויבוא עמלק, ר"ל ע"י הריב ומחלוקת ופירוד לבבות בישראל, הגה מתרחקים מהשורש, עד שיכולים לפגום בעלם האמונה, להסתפק היש ה' בקרבם אם לא, ואז בא עמלק, כי כל זה משורשו הרע, שמטיל התרוממות וגיאות במחשבות ישראל, וילחם עם ישראל ברפידים (ע"ס ח), שרפו ידיהם מדברי תורה (מכילתא בשלח כג), לכיון שנתרחקו מהשורש שהוא הש"ת, ממילא נפרדו גם מהתורה שהיא שמא דקוב"ה.

ולזה הגידו רבותינו ז"ל (תנחומא כי תצא י"א) אין השם שלם וכו' עד שימחה זרעו של עמלק, היינו כי עמלק הוא המפריד תמיד בין ישראל, שמכניס בהם גיאות ומתוך כך גבה עורא ביניהם ונפרדים הלבבות, וממילא אין השם שלם, כי המחלוקת היא פגם בשמא קדישא עילאה כנ"ל, אבל לכשימחה זכרו של עמלק שהוא הגיאות, ויהיה אחדות בין ישראל, הגה אז יהיה השם שלם בלי שום פגם.

ודחו שאמרה אסתר (אסתר ז, טו) לך כנוס את כל היהודים וגו', היינו שיתאחדו יחדיו כל ישראל כאיש אחד בלב אחד, וע"י זה יחזור להם כח התורה,

תמצית המאמר

שמה דקוב"ה. ולכן אין השם שלם וכו' עד שימחה זרעו של עמלק, כי המחלוקת היא פגם בשמה קדישא עילאה, אבל לכשימחה זכרו של עמלק שהוא הגיאיות, ויהיה אחדות בין ישראל, הנה אז יהיה השם שלם בלי שום פגם.

וזה היתה עצתה של אסתר לך' כנוס את כל היהודים, שיתאחדו יחדיו כל ישראל כאיש אחד בלב אחד, וע"י זה יחזור להם כח התורה, וממילא יבטלו כל הדינים, ומטעם זה שולחים בפורים משלוח מנות דוקא על ידי שליח, שכל כח השליחות הוא רק מצד התחברות ישראל זה לזה ע"י כח התורה שבקרבם, להראות שכל הנס היה על ידי שנתחברו אחד לרעהו וזכו לעורר מחדש כח התורה שבקרבם, שע"י כל העולם עומד בשבילם, ולא תוכל מדת הדין לשלוט עליהם.

ומזה לימוד ואזהרה יתירה, כאשר הוא ברצונינו שהשי"ת יאמר לצרותינו די, ויבטל הדינים, ומקומם יקח הרחמים והחסד, הנה זאת העצה האחת והיחידה, להתאחד יחדיו בקשר של קיימא, ולא באחדות כפשוטו גרידא, אלא יתר על כן צריך להגביר האהבה וההתקשרות זה לזה, כדברי הישמח ישראל זי"ע הנ"ל 'שלא יהיה בריה בפני עצמו, היינו אפי' כשאין מחלוקת ופירוד, אבל כל אחד הוא בריה בפני עצמו, עדיין אין זה אחדות הראויה, רק כל אחד ואחד מחויב לדאוג בעד חבירו, ולעשות למען טובתו בגשמיות וברוחניות, שזה נקרא אחדות אמיתית, ואז נוכל לבטוח בשם ה' שיסתלקו הדינים וישרו עלינו רק חסדים טובים, אמן כן יהי רצון.

עוון המחלוקת ופירוד לבבות הוא פגם בשמה דקוב"ה, וממילא ע"י זה מתרחקים מהשורש שהוא השי"ת, ובטל גם כח התורה שהיא שמה דקוב"ה, שזה הוא דוקא ע"י אחדות, ונעשים מגושמים ובעלי תאוות עולם הזה. וזה היה חטאם של ישראל בימי אחשורוש, שהיה כאו"א בריה בפני עצמו, מפוזר ומפורד בין העמים, וממילא נפרדו ונתרחקו משרשם, כמאמר הכתוב 'לתאוה יבקש נפרד', וע"י זה הוא נפרד מה' יתברך, ועל ידי זה נתבטל מהם כח התורה שבקרבם שהיא דוקא ע"י אחדות כאמור, ולכן נתחייבו כליה, כיון שנאבד ונתבטל מהם כח התורה, ממילא אין להם מעכשיו עוד זכות קיום.

וזה היה קטרוג המן הרשע ימ"ש, 'ישנו עם אחד', שכל הישיות שלהם הוא כשהם עם אחד, שאז הם מחוברים בשורשם, בהשי"ת ובתורתו, וכל העולם לא קיים אלא בשבילם, אבל עתה הם 'מפוזר ומפורד', שיש ביניהם פירוד לבבות, וממילא יכולים להרע להם, כי אין השי"ת ביניהם, ואין בידם כח התורה, רק הם בבחינת סט"א שהיא מעלמא דפרודא. וכל זה הגיעתם משורש הרע של קליפת עמלק ימ"ש שהוא בגי' רס', שכל מחלוקת נצמח מגיאיות והתנשאות, שהאחד מתגאה ומרומם עצמו מעל חבירו. וע"י הריב ומחלוקת ופירוד לבבות בישראל, מתרחקים מהשורש, עד שיכולים לפגום בעצם האמונה, להסתפק היש ה' בקרבם אם לא, ואז בא עמלק, כי כל זה משורשו הרע, שמטיל התרוממות וגיאיות במחשבות ישראל, וילחם עם ישראל בפרידים - שרפו ידיהם מדברי תורה, דכיון שנתרחקו מהשורש שהוא השי"ת, ממילא נפרדו גם מהתורה שהיא

הוראה למעשה בעבודת ה'

א. הענין שמועיל שליחות בישראל, כי כל איש ישראל יש בתוכו נשמת חיים, חלק אלוה ממעל, אשר נפח הקב"ה בקרבנו, שהוא חלק התורה אשר בקרב כל אחד ואחד מישראל, וכיון שהתורה היא אחדות גמור, דאורייתא שמא דקוב"ה, והוא ית"ש הוא אחדות גמור, מצד זה מועיל שליחות אצל ישראל, לומר שלוחו של אדם כמותו, כי התורה שבקרבם שהיא שמו ית' מאחדת ביניהם, ומטעם זה עצמו אין שליחות לעכו"ם, מחמת כי אין להם שייכות אל התורה, ובאיזה כח נוכל לומר בהם דין שליחות.

ב. וזהו הענין מה ששולחים בפורים משלוח מנות דוקא על ידי שליח, שכל כח השליחות הוא רק מצד התחברות ישראל זה לזה ע"י כח התורה שבקרבם, להראות שכל הנס היה על ידי שנתחברו אחד לרעהו וזכו לעורר מחדש כח התורה שבקרבם, שע"ז כל העולם עומד בשבילם, ולא תוכל מדת הדין לשלוט עליהם.

ג. מזה יש ללמוד את חומר הענין של מחלוקת ופירוד לבבות, שהוא פגם בשמא דקוב"ה, וממילא ע"י זה מתרחקים מהשורש שהוא השי"ת, ובטל גם כח התורה שהיא שמא דקוב"ה, שזה הוא דוקא ע"י אחדות, וכל זה משורשו הרע של עמלק, שמטיל התרוממות וגיאות במחשבות ישראל, ונלחם עם ישראל ברפידים, שרפו ידיהם מדברי תורה, ונעשים מגושמים ובעלי תאוות עולם הזה.

ד. ומזה לימוד ואזהרה יתירה, כאשר הוא ברצונינו שהשי"ת יאמר לצרותינו די, ויבטל הדינים, ומקומם יקח הרחמים והחסד, הנה זאת העצה האחת והיחידה, להתאחד יחדיו בקשר של קיימא, ולא באחדות כפשוטו גרידא, אלא יתר על כן צריך להגביר האהבה וההתקשרות זה לזה, 'שלא יהיה בריה בפני עצמו', היינו אפי' כשאין מחלוקת ופירוד, אבל כל אחד הוא בריה בפני עצמו, עדיין אין זה אחדות הראויה, רק כל אחד ואחד מחויב לדאוג בעד חברו, ולעשות למען טובתו בגשמיות וברוחניות, שזה נקרא אחדות אמיתית, ואז נוכל לבטוח בשם ה' שיסתלקו הדינים וישרו עלינו רק חסדים טובים.

הכנה למצוה

מחצית השקל

קודם נתינת זכר למחצית השקל יאמר (כף החיים ס' תרצד ס"ק כא):

רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך, בזמן שבית המקדש היה קיים היו ישראל נותנים כל אחד ואחד מחצית השקל בחדש אדר לעבודת בית המקדש לכפר בעדם, ועתה חרב בית המקדש ואין אנחנו יכולים לקיים מצוה זו של מחצית השקל, לכן יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שיהא שיח שפלותינו שאנו קורין פרשת מחצית השקל ונתינת כסף זה לצדקה זכר למחצית השקל רצוי ומקבל לפניך כאלו קימנו מצות מחצית השקל בפעל, היא וכל המצוות הכלולות בה במקום עליון, לכפר על נפשותינו.

וידבר יי אל משה לאמר: כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו ליי בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם: זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש

עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה ליי: כל העבר על הפקדים מבו עשרים שנה ומעלה יתן תרומת יי: העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל לית את תרומת יי לכפר על נפשותיכם: ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתת אתו על עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני יי לכפר על נפשותיכם:

לשים יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, בדחילו ורחימו, ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים, בשם כל ישראל. הריני בא לקיים מנהג ישראל קדושים לעשות זכר למצות עשה של מחצית השקל, שהיה כל איש מישראל מצוה בזמן שבית המקדש היה קיים, לתן בכל שנה ושנה כדי להקריב מהם את כל קרבנות הצבור. והריני נותן חצי מטבע לצדקה, לתקן את שרש מצוה זו וכל מצוות הכלולות בה במקום עליון. ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו, ומעשה ידינו כוננהו:

מגילת אסתר

קודם ברכות המגילה יאמר (יסוד ושורש העבודה):
לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּה,
בְּדַחֲלֵיו וּרְחִימוּ, לִיחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בִּיחֻדָּא
שְׁלִים, בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַנְּנִי בְּאֵ לְקַיִם
מִצְוֹת קְרִיאַת הַמְּגִלָּה בְּיוֹם זֶה כְּאֲשֶׁר
תִּקְנוּ לָנוּ מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה,
וְאַסְמִכוּהָ אֶקְרָא שְׁנַאֲמֵר (שמות יז, יד) כְּתַב
זֹאת זְכָרוֹן בְּסִפְרָא, לְתַקְּנוּ אֶת שְׂרָשׁ מִצְוֹה
זוּ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן.

[לפני קריאת המגילה ביום יוסיף: וְהַרְיֵנִי
מִכּוֹן בְּבִרְכַת שְׁהַחֲיֵנוּ לְפִטּוֹר אֶת כָּל
הַמִּצְוֹת הַנְּהוּגוֹת בְּיוֹם זֶה, מִשְׁלֹחַ
מִנּוֹת, וּמִתְנֹת לְאַבְיּוֹנִים, וְאֹכִילָה
וּשְׂתִיָּה, הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁתִּקְנוּ חֻכְמֵינוּ
זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה.]

וְיֵהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים שְׂתֵּי
חַשׁוּבָה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת הַמְּגִלָּה כְּאֵלוּ פִּנְנֵי
בְּכָל צְרוּפֵי שְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים הַיּוֹצְאִים
מִרְאֵשֵׁי תְבוּת וְסוֹפֵי תְבוּת, וְכֵאלוּ פִּנְנֵי
בְּכָל הַפְּנוּת שֶׁכּוֹנֵנוּ בָּהּ אֲנִשֵׁי פְּנֵסֶת הַגְּדוּלָּה.
וְנִזְכָּה בְּקִרְבֵּי לְקִיּוֹם סִיּוֹם הַכְּתוּב (שם) כִּי
מַחֵה אֶמְחֶה אֶת זְכָר עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם.
וְיֵהִי נֵעֵם אֶ-דְּנִי אֶ-לֵהִינּוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה
יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

משתה ושמחה

קודם נט"י לסעודת היום יאמר (כה"ח תרצה ס"ק טז):
לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּה,
בְּדַחֲלֵיו וּרְחִימוּ, לִיחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בִּיחֻדָּא
שְׁלִים, בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי בְּאֵ לְקַיִם

מִצְוֹת סְעוּדַת פּוּרִים בְּמַאֲכָל וּמִשְׂתֵּה,
כְּאֲשֶׁר תִּקְנוּ לָנוּ מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר זְכָרוֹנָם
לְבִרְכָה לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׂתֵּה וּשְׂמִחָה,
לְתַקְּנוּ אֶת שְׂרָשׁ מִצְוֹה זוּ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן. וְיֵהִי
נֵעֵם אֶ-דְּנִי אֶ-לֵהִינּוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

משלוח מנות

קודם שישלח משלוח מנות יאמר (כה"ח תרצה ס"ק לו):
לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּה,
בְּדַחֲלֵיו וּרְחִימוּ, לִיחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בִּיחֻדָּא
שְׁלִים, בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי בְּאֵ לְקַיִם
מִצְוֹת מִשְׁלֹחַ מִנּוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ, כְּאֲשֶׁר
תִּקְנוּ לָנוּ מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה
לְשַׁלַּח בְּיוֹם זֶה שְׂתֵי מִנּוֹת לְאִישׁ אֶחָד,
לְתַקְּנוּ אֶת שְׂרָשׁ מִצְוֹה זוּ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן.
וְיֵהִי נֵעֵם אֶ-דְּנִי אֶ-לֵהִינּוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה
יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

מתנות לאביונים

קודם נתינת מתנות לאביונים יאמר (כה"ח תרצה ס"ק ד):
לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּה,
בְּדַחֲלֵיו וּרְחִימוּ, לִיחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בִּיחֻדָּא
שְׁלִים, בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי בְּאֵ לְקַיִם
מִצְוֹת מִתְנֹת לְאַבְיּוֹנִים, כְּאֲשֶׁר תִּקְנוּ לָנוּ
מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה לְתַן בְּיוֹם זֶה
שְׂתֵי מִתְנֹת לְשְׁנֵי עֲנִיִּים, לְתַקְּנוּ אֶת שְׂרָשׁ
מִצְוֹה זוּ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן. וְיֵהִי נֵעֵם אֶ-דְּנִי
אֶ-לֵהִינּוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ,
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

סעודת פורים ליהודים הפרזים

סדר פורס מפה המהודר ביותר לשיטות הפוסקים

<p>¹תפילת מנחה של ערש"ק לאחר שהכל מוכן לש"ק - ואח"כ נט"י לסעודת פורים.</p> <p>²ובתחילה ליחד שני חלות שיצניעם ולא יהיו לפניו שעליהם מכוון לא להוציאם בברכת המוציא שעושה עכשיו - בסעודה זו רק ישתה יין יותר מהרגלו [כה"א ברמ"א] שהרי עוד מעט מתפללים.</p>	<p>סעודת פורים ותפילת מנחה</p>	<p>3.45 ער 4.00</p>
<p>הפסקת הסעודה - הדלקת נרות ש"ק - ולקבל ע"ע ש"ק לכל הענינים - להביא הלחם משנה המוסתר ולפרוס מפה על הלחם משנה ורצוי שגם יכסה כל השולחן--³ תפילת קבלת שבת⁴ ומעריב של שבת⁵ כרגיל - עם על הניסים. [וכדלקמן הערה תשע]</p>	<p>הדלקת נרות</p>	<p>4.34 פלג המנחה</p>

הערות וצינונים

1. המהודר ביותר כאשר כבר אכל סעודת פורים אחת בבוקר לאחר שחרית - והנט"י לסעודה זו היא קודם שעה עשירית שזה לפני 2.49.
2. מובא בפר"ח י"ד סימן י"ט ס"ק ח ובב"ח סימן תע"ג סוף אות י' וכן בביאור הלכה סימן ח' על סעיף י"ד ד"ה ו"א שמועיל ענין ההגבלה כשמוכון לא לפוטרו בברכת ולכו"ע מועיל כאינו לפניו.
3. לשיטת שו"ע הרב די בפריסת מפה על הלחם משנה. שהוא רק מטעם שלא יראה הפת בושתו. אבל לשיטת הלבוש רע"א ס"ד ולמג"א ועוד צריך לפרוס על כל השולח ושהוא משום כבוד השבת ובה שפרסו המפה על כל השלחן הוי כאילו נעקר וסולק השולחן וכאשר מסידיים המפה הוי כאילו עכשיו מתחילים סעודת ש"ק שהזכירו בקידוש.
4. בכך יוצאים יד"ח שיטות המקובלים - כף החיים סימן רע"א כ"ב בשם שער הכונות שסדר העולמות רק רק כאשר עושים הסדר כרגיל שמעריב קודם סעודת ש"ק.
5. מובא בשו"ת מנחת יצחק וחר צבי שנהגו לומר כרגיל ברכת מעין שבע בערבית של ש"ק גם אם אינו מנין קבוע וגם אם אין שם ס"ת ומקורו מהאריז"ל וכן נהג הרה"ק משינוא ז"ע.

<p>קידוש⁶ וכאשר מחזיק הכוס או שישמע ברכת בופה"ג ממי שעדיין לא שתה יי"ו או שישכם להוציא ידי חובה בברכתו אחד שודאי חייב בברכת היין [כגון שכבר בירך על המזון מבעוד יום על הסעודת פורים] - נט"י בלא ברכה. אלא א"כ שיצא יד"ח ממי שרק עכשיו נוטל ידיו לסעודה. ברכת המוציא על הלחם משנה שנתכוון לא לפוטרו בברכה הקודמת⁸ ולחלק למסובים כרגיל</p>		
<p>בסעודה מקימים מצוות לבסומי עד דלא ידע כל זמן שעדיין יום [כדאיתא בשו"ע יור"ד רס"ב - ז לגבי ברית. ועייש ר"ס קצ"ו ובש"ך סק"ד וי"ט וכן הוא לגבי חיוב סוכה אחרי קידוש ליל שמ"ע]</p>	<p>לבסומי בפוריא</p>	<p>6.24 צה"ב לחזור"א 7.00 לר"ת</p>
<p>בסעודה ראוי לחזור ולאכול שוב כזית בלילה לסעודת ש"ק [מ"ב רסז - ה] בברכת המזון אומרים רצה וגם על הניסים⁹ למנות שומר לקרוא שוב ק"ש כשמגיע זמנה - וכשיפוג יינו [מ"ב קפ"ה-ד]</p>	<p>סעודת שבת</p>	

הערות וצינונים

6. מובא במהרש"ם (דעת תורה סימן רע"א ס) דכיון שיש מחלוקת הפוסקים האם לאחר שקידש היום כשקיבלו ש"ק ונאסרו האכילה והשתיה האם צריך שוב לחזור ולברך ומצד ספק ברכות להקל לא מברכים אלא א"כ יעשה אלו העצות.
7. לשיטת הפר"ח אע"פ שיודע לבד לברך אפשר להוציא יד"ח וכן נהג הקדושת לוי והבית הלוי, וכן מצטרף עם השיטה שגם בסתם אפשר לחזור ולברך בופה"ג [והמוציא] לאחר שנאסרו בכניסת ש"ק לפני קידוש.
8. הליכות אבן ישראל מועדים ח"ב פרק נ"ט סעיף ו שאם רק בוצע הלחם משנה בלא ברכה צריך כל אחד מהמסובים לבצוע בעצמו על לחם משנה.
9. כן פסק הרה"ג רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל בספרו הליכות אבן ישראל שאין באמירת רצה ועל הניסים בעיה של תתרי דסתרי, וכן הוא בשו"ע הרב סימן קפ"ח ומצטרף לשיטת הרדב"ז שתמיד יכול פרוז לומר על הניסים בט"ו. וכן כתוב במאירי כתובות דף ז' ע"ב שאנו ואבותינו כן נוהגים לעשות פורס מפה ואומרים רצה ועל הניסים בלילה, כיון שגם ט"ו זמן נס הוא. וכן מובא בליקוטי מהרי"ח [ח"א בסדר ברה"מ] שנוהגים העולם כהט"ז שאם חל ר"ח במוציא ש"ק ואכל אז כזית יכול לומר רצה ויעלה ויבוא ואין זה תתרי דסתרי.

לקראת שבת יארצייט לנו ונלכה

הזכירו לפניו השמיעו לפניו תורה ומעשים טובים של שוכני עפר
יזכור אהבתם ויחיה זרעם שלא תאבד שארית יעקב

יזכור אהבתם ויחיה זרעם, שלא תאבד שארית יעקב.

שלא יטמא הנפש ע"י קרירות בעבודת ה', כי קרירות בעבודת ה' גורמת לטומאת הנפש, והכל בפשטות וענוות חן שאין לתאר.

תורת הנסתר.

רבינו הק' זי"ע כותב במאמריו ל"ד שבט (אות ב): "שיש צדיקים יחידי סגולה שיש להם יראה מפחד ה' והדר כבודו בכל עת ובכל שעה בלי הפסק כלל, והמה בטלים תמיד להשי"ת בהתבטלות ממש מגודל הדביקות בהשי"ת, וכל הרואה אותם נופל עליו יראה ופחד, ומה שלא נראה כן לעיני בשר זה הוא מחמת "שצדיקים אלה מסתירים זאת, ורק יחידי סגולה מכירים זאת ובאים לידי יראה ופחד בהסתכלותם על צדיק כזה", כמו שמצינו אצל יוסף הצדיק ע"ה שהיה בידו דרגת היראה, כאומר 'את האלקים אני ירא', שכאשר התוודע ונתגלה לאחיו ביראתו, אז כתיב 'כי נבהלו מפניו', אבל קודם לכן לא נבהלו, כי הסתיר זאת מאתם".

בעלות הלהב השמימה, לנפש לא יטמא בעמיו.

הרה"ק רבי מענדל מויטבסק זי"ע כותב בספרו הק' 'פרי הארץ' (פ' דברים): "בהכניס פחד ה' בלבו, יחודו ואהבתו, יתבחן לבו ויצטרף צירוף אחר צירוף. ובפרט בעלות הלהב השמימה מפני פחד ה' והדר גאווה! כידוע מדרך הטבע שכל פסולת המתכות מאליהם נופלים בהתיכם באש".

זו היתה מהותו ודרך עבודתו של כבוד קדושת אדונינו ורבינו בעל אמרי מנחם זצוקלה"ה זי"ע "בעלות הלהב השמימה - א פלאם פייער", אם בתורה ואם בתפילה, בכל קיום המצות, בין אדם למקום ובין אדם לחברו, לשמוע ולעזור לכל יהודי באשר הוא, הכל היה מיט א ברען - בעלות הלהב השמימה, בכל דבר ודבר שעשה היה נזהר באיסור של: "לנפש לא יטמא בעמיו" כפירושו של בעל תורת אבות (פ' אמור) בשם הס"ק מסלונים זי"ע, 'בעמיו' לשון גחלים עוממות, היינו גחלים שנתקררו,

את הדברים האלה כתב רבינו על זקינו
כ"ק רבינו האדמו"ר הזקן זי"ע, שהפיל פחד
ואימה על כל הרואה אותו, והביא שם מעשה
רב מהרה"ק **השפת אמת זי"ע** שפעם אחת
פגש אותו פעם באיזה יער אחד, ונפל עליו
אימה ופחד והתחיל לרעוד, עד כי היה מוכרח
להחזיק עצמו באילן לבל יפול ארצה, וזהו
שאמר פעם האדה"ז בלשון קדשו: **"אונזערע**
חסידים זענען ביי דעם רעכטן אמת, און א
דריטל פון זיי זענען אזעלכע רבי'ס ווי אלע
רבי'ס". ומבאר רבינו את כוונתו: היינו כי הכניס
בהם מגדול יראתו, עד שהיו לקדושי עליון,
עכ"ד רבינו, ועם כי שלישי מחסידיו היו גדולים
וקדושים והיו יכולים לשמש באדמורות, מכל
מקום אף אחד מהם לא היה צריך לאחוז עצמו
באילן כדי שלא יפול ארצה, וזאת מפני שרבינו
האדה"ז זי"ע הצליח להסתיר את פחדו ויראתו
אף מהם, וצריך להיות גדול וקדוש כמו השפ"א
זי"ע שלא יהיה אפשר להסתיר זאת ממנו.

הוא היה אומר.

כל דברי קדשו של רבינו כאן הם בבחי'
"הוא היה אומר", זה היה כל עצמותו ומהותו
והילוכו בקודש, את גודל פחדו ויראתו
ודביקותו תמיד בה', וביטול כל העולם כולו
מפני "אין עוד מלבדו" הסתיר מעין כל רואיו,
וכאשר העיד עליו הרה"צ ר' שרי'ה דבליצקי
זצ"ל לפני חבורת בעלי מקובלים מיקירי קרתא
דירושלים שהוא לא רק בקי עצום בתורת
הנסתר **"הוא עצמו תורת הנסתר"**, הוא בעל
נסתר עצום אפילו מעיני עצמו...!

גדולים צריקים במיתנתן יותר מבחיייהן.

מה נאמר ומה נדבר, אם אמנם בחיים
חיותו בעולם הזה היה בו כח גדול של הסתרה
זו, אבל לאחר הסתלקותו לגנזי מרומים,
ולבושי הגוף כבר אינם עליו, שוב אינו יכול
להסתיר את עצמו, ואור תורתו הק' מאירה
לארץ ולדרים עליה ברחמים, או אז מתחילים
לראות ולחוש את האדם הגדול בענקים, את
האש הגדולה המתלהטת מתוך מאמריו הק'
הנוקבים ויורדים חדרי בטן עם כח מיוחד שלא
נשמע כמוהו בדורות האחרונים, כמו ששמעתי
מרבים שזכו לגשת אל הקודש ולראות המראה
הגדול הזה, ובמיוחד כאשר זכיתי לשמוע מפי
אדמו"רי"ם גדולי ישראל ומנהיגים גדולים בעם,
אשר ספרי רבינו זי"ע אינו יורד מעל שולחנם
לא בימות הקיץ ולא בימות החורף, בשבתם
בביתם ובלכתם בדרך, וכל אחד מהם אמר לי
בנפרד ש"זכו לקבל רבי חדש", ואחד מהם אמר
"ס'איז אַ ספּר פּון פּאַר צווי הונדערט יאַר, ער
פּרענט אַ פּלאַם פּאַייער זה ספר של תקופה
מלפני מאתיים שנה, והוא בוער אש להבה.
ואחד אמר **"ס'איז אַ ספּר פּון תּלמידי בעש"ט**
וְכַל דְּבָרָיו פְּגָחְלֵי אֵשׁ... זה ספר שמתאים
לאחד מתלמידי הבעש"ט זי"ע, ושניהם אמת כי
כולהו ועוד יותר מזה אית ביה, והמעניין ביותר
ששניהם ראו בדבריו הק' את אשו הגדולה
בעלות הלהב השמימה!!! וברוך הוא אלקינו
שבראנו לכבודו ונתן לנו תורת אמת – תורתו של
רבינו זי"ע – אשר דבה"ק נוטע בנו חיי עולם,
הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבה
ויראה ולעשות רצונו ית' ולעבדו בלב שלם.

כל אחד ואחד יכול גם הוא לזכות לראות
ולחוש את אור היקוד כיקוד אש היוקדים
בדבריו הקדושים, ולהדליק בנפשו את האור

כל רוחניות אינה אלא ע"י אהבה רבה... רק אם יכון לקראת אלקיו בהכנה רבה ויגיעה עצומה לקבל מדות הללו כדרך שהורהו רבו, וכמארז"ל יגעת ומצאת תאמין.

לקחת ממנו נקודה אחת לעבודת ה':
כמוש"כ הרבי ר' יהונתן זי"ע בספרו יערות דבש (ח"ב קיח). יום ההסתלקות של הצדיק הוא יום כפרה כיום מיתתו, וכל מעשיו ומדותיו וקניניו שלמות נפשו יכול כל אחד לזכות בהם, והעושה מצוה מה שהצדיק היה רגיל בו לעשות, הצדיק מתדבק בו. וזו כבר מדריגה גדולה יותר מהתדבקות רוחא ברוחא הנ"ל, שזה הוא בחי' של עיבור נשמה כמבואר בדברי קדשו של רבינו הישמח ישראל (סוף פ' דברים).

רבינו יהודה הלוי שהיה מגדולי הראשונים והפייטנים (אודותיו כבר כתבנו בהרחבה), כתב פיוט – קינה שכל כולו מבטא השתוקקות ואהבה עזה לציון, הוא הפיוט הידוע שפותח ב- "ציון הלא תשאלי לשלום אסיריך", ובתוך דבריו הוא אומר:

"ציון כלילת יופי אהבה וחן, ובך נקשרו נפשות חבריך, הם השמחים לשלוותך והכואבים על שוממותיך וכוכים על שברריך, המחזיקים בשולריך ומתאמצים לעלות".

בשבת קודש הבעל"ט – שבת יארצייט אנו מסירים מאתנו יגון ואנחה, אבל הוא זמן יקר להתבונן על התקופה הגדולה של כלילת יופי אהבה וחן, ובך נקשרו נפשות חבריך, התקופה שזכינו לחסות בצילא קדישא של רבינו זי"ע את השבתים והמועדים – הנוראים והטובים, את התורה והתפילות וכל מה שביניהם,

כי טוב, ובאש קודש זה לשרוף את האש זרה שבקרבו אשר לא צוה ה', ויזכה להתקדש ולהיטהר, ולקבל סיוע ועזר מקדושתו וטהרתו של רבינו זי"ע כמובא בספרים הקדושים, ויה"ר שלא יכבה נרו לעולם ועד ולא נבוש בעולם הזה, ולא נכלם לעולם הבא.

לקראת היארצייט זי"ע.

בעמדינו בשבת יארצייט מן הראוי להתבונן בארבע נקודות:

א' חשבון הנפש, ב' התקשרות רוחא ברוחא, ג' התעוררות מדרכו והילוכו בקודש, ד' לקחת ממנו נקודה אחת לעבודת ה'.

חשבון הנפש: כמו שכתב התפארת שמואל ביומא דהילולא של אביו אדמוה"ז זי"ע שאם התלמיד אינו מתנהג בדרך טוב הרי הפגם נוגע גם ברבי... ואם מתנהג בטוב שפתותיו דובבות בקבר ונחשב כאילו הוא חי בעוה"ז ועושה הטוב ההוא שהתלמיד עושה מכוון.

התקשרות רוחא ברוחא: כמוש"כ המאור עינים שע"י הלימוד בספר הצדיק מתקשרים עמו רוחא ברוחא, והוא התקשרות גדולה יותר מאשר השתטחות על הציון (אפילו מי שידע את סוד ההשתטחות וכש"כ מי...), וזה מסייע גדול לכל הבא ליטהר, וכמוש"כ בשער הגלגולים (הקדמה) **י' שהרב נתן רוחו בתוך תלמידיו, ולעולם ועד נשאר רוח ההוא עם התלמיד, ולעולם לא יפרדו.**

התעוררות מדרכו והילוכו בקודש: כמוש"כ הרה"ק בעל התניא (אגה"ק אגרת כז): חיי הצדיק אינם חיים גופניים אלא חיים רוחניים שהם אמונה, יראה, אהבה... והמשכת

בדברי ר' יהודה הלוי "מחזיקים בשולחן ומתאמצים לעלות"...

הרה"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע אמר ביומא דהילולא הראשון של הרה"ק רבי מנדל מויטבסק זי"ע, ממקומו הוא יפן ברחמיו, ויושפע עלינו שפע קודש, הצדיק חולק ומתעלה בכל שנה ביום ההילולא שלו לדרגות יותר גבוהות בעולמות העליונים, ובקשתינו שממקומו העליון הוא יפן עלינו ברחמיו להשפיע עלינו שפע קודש עכ"ד.

ויה"ר שנזכה לפתח של מחט בכל הדברים דלעיל, ונזכה להחזיק בשולי גלימתו ולהתעלות על ידו, ולהושע בזכותו בקודת ישועה ורחמים בכלל ובפרט, ברוחניות ובגשמיות, ובישועת הכלל הנתונים בצרה וצוקה ובשביה, ונזכה לסמיכות גאולה לגאולה שלימה בתשועת עולמים, ולחוג את חג המצות בדיצה ובחדוה בתוככי ירושלים הבנויה בב"א.

אשר כל ל"ב שנות ההנהגה היו מקשה אחת של השפעה לתלמידים על לב טהור לעבודת ה', ולהכניס בקרבם תמיד רוח חדש וחיות דקדושה - ובך נקשרו נפשות חבריך. ובשבת זו אשר מיניה מתברכין כל שיתא יומין ובתוכם גם יום ההילולא קדישא, הוא זמן שמחייב ומזכה אותנו להיות מחזיקים בשולחן ומתאמצים לעלות, לאחוז בשיפולי גלימא דמלכא, ולהתאמץ להתעלות בעבודת ה' ע"י התבוננות בתורתו הק' בדרכיו ובמעשיו!...

ביום ההילולא שהוא יום ההתקשרות לצדיק של מעלה (עי' בספר יסוד העבודה שכל אחד צריך שיהיה לו התקשרות לצדיק של מטה עם צדיק של מעלה ובייחוד עם הצדיק שהיה רבו), וביום זה שיש לו עליה מעולם לעולם, צריכים לבקש שנזכה להתקשר אליו, ומעלייתו יגיע לכולנו שפע קודש, כמוש"כ הרדב"ז שבהיות האדם מכוין אל רבו ונותן אליו לבו, תקשר נפשו בנפשו ויחול עליו מהשפע אשר עליו, וזה הפירוש

**תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו
הוא ימליץ טוב בעדנו זכותו יגן עלינו.**

הכנה דרבה לקראת ההשתטחות.

ורצוצים עד מאד. שלחו החסידים אגרת לבעל התניא זי"ע שבו בכו על גודל שברם, ושאינם יודעים איך לשיט עצה בנפשם ולהתחזק אחר השבר הגדול אשר פקדם. השיב להם הבעל התניא זי"ע אגרת תנחומים לנחמם בכפליים לתושייה (אגה"ק אגרת כז), והאריך להם לבאר ענין מאמר חז"ל דשבק חיים לכל חי, ובתוך הדברים כתב להם:

...ורוחו עומדת בקרבנו ממש, כי בראותו ילדיו מעשה ידיו בקרבו יקדישו שמו ית' אשר יתגדל ויתקדש כאשר נלך בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד. ובהמשך דבריו הק' כותב עוד: שחיי הצדיק אינם חיים בשריים כי אם חיים רוחניים שהם אמונה – יראה – אהבה... ומדרגתו הראשונה היא המתפשטת בתלמידיו, כל אחד כפי בחינת התקשרותו וקרבנותו אליו בחייו ובמותו באהבה רבה, כי המשכת כל רוחניות אינה אלא על ידי אהבה רבה... רק אם יכון לקראת אלקיו בהכנה רבה ויגיעה עצומה לקבל מדות הללו כדרך שהורה רבו. וכמאמר רז"ל, יגיעת ומצאת תאמין, ע"כ דברי קדשו זי"ע.

הנה בכתבי הקודש של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע כתוב בענין השתטחות על הציון וז"ל:

"ענין השתטחות על קברי צדיקים נראה לי לומר, שזה ענין התקשרות עם נשמות הצדיקים נוחי נפש, ועי"ז נושעים בין ברוחניות ובין בגשמיות. ולפי זה נראה שאי אפשר לעשות שליח להשתטח על קברי הצדיקים, על דרך מה דאיתא בתוס' רי"ד לענין הנחת תפילין אין יכולים לעשות שליח, כי אעפ"י דאמרינן שלוחו של אדם כמותו, מ"מ הרי זה כמו שהמשלח מניח תפילין על יד השליח, והרי המשלח צריך להניח התפילין על ידו. אבל העצה היא ע"י לימוד התורה הוי בבחי' קוב"ה ואורייתא וישראל חד, חד ממש, דהיינו שע"י התורה מתקשרין הכלל ישראל עם קוב"ה, והוי חד עם השליח, והרי זה כמו שהוא בעצמו משתטח על קבר הצדיק, והבן. על ידי התקשרות עם נשמות צדיקים יכולים לזכות להשגות נעלות מאוד, אבל לזה צריך התבטלות..."

ולהבנת הדברים עפ"י קט שכלינו נרחיב קצת בזה. הנה כשנפטר לבית עולמו הרה"ק הרה"ר מויטעבסק זי"ע בעל פרי הארץ וכל תלמידיו באה"ק בעיר טבריה היו שבורים

וזה הפירוש במה שכתב רבינו ז"ע
"שאפשר לזכות להשגות גדולות אך צריך לזה
התבטלות". היינו שאפשר לקבל ממנו שלש
מדות (אמונה יראה ואהבה), אבל צריך לזה הכנה
רבה ויגיעה עצומה ללכת בדרכי רבו. (וע"ע
בישמח ישראל פ' נשא ביומא דהילולא).

ובספר יערות דבש להגה"ק ר' יהונתן
אייבשיץ זצ"ל (ח"ב עמוד קפד.) כתב וז"ל:

ויום ל"ג בעומר הוא הילולא דרשב"י
כי מת אז, והיה למעלה הילולא, הנערה
באה אל המלך. **וראוי לכל איש הירא**
וחרד לשום אל לבו יום ההוא לשוב
בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא
לטהר, ולא לבלות זמן בעו"ה בהבלי
עולם. אשר הוא לצדיק לצער. [וענין
זה הוא בכל הילולא של צדיק כמבואר
במאמר שם. אלא ששם מיירי בל"ג
בעומר שהוא הילולא דרשב"י].

ובספר הק' 'אמונת משה' כתב (בכמה
מקומות): **"ביומא דהילולא מתעורר כל הכוחות**
שהיו ביום ההסתלקות של הצדיק ולכן גם
יומא דהילולא הוא יום כפרה כמו מיתת
צדיק שמכפרת". והנה על יום מיתת הצדיק
כתב ביערות דבש (ח"ב עמוד קיח.) וז"ל: "ואם
כן כמה יש לאדם להתדבק בתורה ולשוב
בתשובה במות צדיק תלמיד חכם, כמה דברים
ישים האדם ללבו במיתת הצדיק, כי יאמרו זה
מת, אולי אנכי אבנה להגות בתורה ולמלאות
מקומו, כי אין צריך מילוי מקומו בכל דבר...
רק שהאיש הצדיק היה מלוכב ומעוטר
במדות רבות וכמה מעלות טובות, **ובמותו,**
הרי כל מעשיו ומדות קניני שלימות שהיו לו
מופקרים, וכל איש ישראל יכול לזכות. זה..."

במדת ענוה שלו. וזה... במדת חמדת התורה
כמוהו. וזה... במדת לרחם נדכאים ולחזק
כושלים להיות אבי יתומים ואלמנות כמוהו.
וזה... במדת מדקדק במצות כמוהו. וזה להיות
ירא חטא וסור מרע כמוהו. וזה בשאר מדות..."
ועוד כתב (ח"א עמוד שי): **"העושה מצוה מה**
שהצדיק היה רגיל בו לעשות, הצדיק מתדבק
בו". (ועי' בישמח ישראל סוף פ' דברים).

ובמקום אחר כתב עוד (ח"א עמוד קמט):
בזה דברים נוראים. "דע כי מיתת הצדיק היא
לתשובה לעורר לב העם... אבל יש בו עוד דבר
פנימי. כי... במות הצדיק והוא בעודנו בחיים
חיותו היה חפצו ותשוקתו ליישר דורו בטבע
השלם החפץ בשלימות דורו, גם **במותו הוא**
משתתף בנפשו, ולפעמים בנשמתו או ברוחו,
עם כל נפש ונפש אנשי דורו, ויעזור אותם מכף
יצר הרע הגובר עליהם, ואם הם טבעו בעונות
הרבים בעמקי מצולות, נפשו המשתתפת
להם תקום ותושיעם להעלות נפשם וגופם,
ולחדש להם לב שלם לעבוד את ה'. וזהו הענין
הנמצא בגמרא ובמדרשים במות צדיק שחזרו
בתשובה, כי היה על ידי סיוע צדיקים אשר
נפשם קשורה בנפשות הדור לזכותם ולישרם.
אך זהו אינו תיכף שבמת צדיק תשתתף
נפשו עם נפשות הרשעים, כי מה לכהן בבית
הקברות, ולא נשאם הארץ לשבת יחדיו, ולא
כן שורת הדין גם כן, כי יש לאדם הבחירה,
וצריך האדם להתעורר מעצמו לתשובה בלי
עזר ממעל, כי לא תפוק משפט הבחירה כנודע,
ואין הצדיק משתתף עצמו במותו מיד כי אם
לבעלי תורה ויראה, וכל מין דבוק במינו. אך
כאשר יספידו לתלמיד חכם, ועיקר ההספד הוא
התעוררות תשובה, ואז כאשר יפתחו רשעים
פתח לתשובה... ואז נשמת צדיק משתתפת עם

כראוי, יאמרו אוי לרבו של זה שכן למדו, ובה דומה כאילו התלמיד החוטא קם על רבו כאויב ואורב ומבטלו ממנוחתו בקבר... וזהו הענין שמתאספין ביחד התלמידים שהיו מכירין אותו הצדיק ביומא דהילולא ומזכירין הטובות שהיו להם ממנו... כי באסיפתם יחד, ואיש את רעהו מספר בשבחו של אותו הצדיק, ומתבוננים על לבם כי מפני הרעה נאסף הצדיק ועוונותינו גרמו לזה, ודאגו שלא יגרמו לו צער וחרפה, ממילא עושים תשובה.

וזהו כמו שכתב בספר כנפי יונה: **ביומא דהילולא של הצדיק כשעולה ממדריגה למדריגה ומעולם ועד עולם מזכירים בשמים ממעל צדקתו ותורתו ויראתו ואהבתו, וממילא מבקרים גם מעשיהם של התלמידים שלו אם מניחים אותו להלוך למעלה בגן עדן העליון במעשיהם, ולזאת מתאספין יחד בלב נשבר ובחרטה על מעשיהם העבר, וקבלה על העתיד לטובה, וזהו שאמר הכתוב: 'וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו - היינו מה שהיראים הולכים מעולם ועד עולם, הוא על ידי וצדקתו לבני בנים אלו התלמידים שנקראים בנים (סנהדרין ט).** רצ"ל צדקתו תלויה בבני בנים, אם התלמידים הולכים בדרך הישר ובמנהגי ועבודתו שלמד אותם רבם הקדוש, בזה הם מוסיפים כח בכל פעם להצדיק, ויתעלה בכל פעם רוחו ונשמתו בגן עדן העליון בלי מניעה, והוא בקדושתו מעורר חסד ה' על יראיו, וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם...

וכל אחד ואחד יצייר לעצמו צורתו הק' של הרבי ז"ל זי"ע החופף עלינו ועומד לנגד עינינו ומתחנן אלינו בקול גדול אשר נשמע מסוף העולם ועד סופו (כי כבר נתעלה מגופו

כל אחד ואחד, וכיון שהתחיל בתשובה אפילו כחודו מחט, אחינו הוא לעזרו ולסייעו לבל ישיב לכסלה ח"ו ויפול הנופל. וזה ענין הספד, כי קודם התעוררות תשובה, אין הקב"ה מניח לצדיק להיות עוזר ומסייע לעוברי רצונו, וזהו מאמר הגמרא [שבת קנג.] אחים בהספידא דהתם קאימנא, הרצון במיתתו יעמוד הצדיק שם מבלי הרשוהו מן השמים לירד ולהשתתף עם בני דורו ולהחזירם בתשובה, עד כי ברוב הספד אשר עיקרו התעוררות תשובה, אז יהיה מורשה לירד ולהשתתף.

דברי קדשו של מרן התפארת שמואל זי"ע (ביומא דהילולא של אביו מרן האדמו"ר הזקן זי"ע) בוערים כאש עד לב השמים מסמרי שער ונמס כל לב השומע אותם, וז"ל: "... וכמו כן אצל התלמידים, כמו שאמרו חז"ל (ב"ב קט"ו) כל המניח בן או תלמיד הגון כאילו אינו מת, כי הכל היא מכחו, בחי' השארת הנפש, וכמו שאמר אאמו"ר זצלה"ה זי"ע כי תמיד בעשות הטוב מהתלמיד שפתותיו דובכות ונחשב כאילו הוא חי בעוה"ז ועושה הטוב ההוא שנעשה עתה מכחו, ואם הבן או התלמיד איננו מתנהגים בדרך הטוב והישר הפגם נוגע בהאב, והרבי...

וכן מבואר בכלי יקר (פ' וילך) עה"כ: 'הנך שוכב עם אבותיך וקם' וגו', וז"ל: מאי וקם, אלא פירושו של לשון וקם היא מלשון הכתוב (פ' תצא) 'כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש' וכשם שכל תלמיד האומר הלכה בשם רבו שפתותיו דובכות בקבר, כן בזמן שהתלמיד מקדיח תבשילו ברבים אין לרבו מנוחה בקבר, כי היה לו להזהיר אזהרה אחר אזהרה את תלמידו שלא יבוא לידי חטא, ואם לא למדו

לוח לבכם הרחמנות הגדול והנורא מאביכם
ויסוריו הנוראים וכושתו הגדולה, שובו שובו
מדרכיכם, ותזהרו כל ימיכם ובפרט בשנה
הראשונה... ותתוודו בכביה רבה.

וכמו שכתב התפארת שמואל זי"ע
(משפטים סוף אות ה) וז"ל: ואולי זהו הרמז אשר
תשים לפניהם שזהו עצה נאמנה שישפוט
הדורות ורבותיו שהיו מלפניו, ויצייר כאילו
עומדים לפניו ומבקשים ממנו שלא תעשה
שום דבר רע שיגרמו להם בזה צער ועלבון,
וז"ש הזוה"ק: 'ואילין דיניא דגולגליא' היינו,
שלא תגרום להם שיבואו עוד פעם בגלגול על
ידך, עכלה"ק.

המוגבל והוא עתה למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן
כדאיתא בספרי רבוה"ק), אנא קומו נא עמדו נא
התעוררו נא, ללכת בדרכי התורה והיראה
והחסידות ובמדות טובות, ואל תפריעו ח"ו
את מנוחתי, כדי שאוכל לעלות מעלה מעלה
להתפלל עליכם ולהעתיר בעדכם בדבר ישועה
ורחמים בגשמיות ורוחניות כמו שהייתי
מעתיר בעדכם תמיד. וכלשונו הנורא והאימים
של כ"ק מרן רבינו השרף אדמו"ר הזקן זי"ע
בצוואתו הק' וז"ל: בני היקרים שימו נא אל
לבכם גודל אהבתי אליכם, ותציירו צורתני נגד
פניכם... ואם ח"ו... הוא חוטא... הרי בחטאו
גם אביו חוטא בכחי' עיבור... שימו נא על

לעילוי נשמת

זקני הרה"ח ר' מאיר דב"ר שמעון יצחק ז"ל רבניצר

נלב"ע י"א אדר

א"מ הרה"ח ר' בנימין ב"ר מאיר דב"ר ז"ל רבניצר

נלב"ע ז' תשרי תשפ"א

א"מ האה"ח מרת בריינדל ב"ר אברהם ז"ל רבניצר

נלב"ע ב"ג כסלו תשנ"ה

מו"ח הרה"ח ר' נתן נטע ב"ר שמעיה ז"ל שושיצקי

נלב"ע ט"ו מרחשון תשס"א

ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הגה"ח ר' יהודה ב"ר ישראל ז"ל מקובר

ראש ישיבתינו הקדושה

נלב"ע ח' אדר תשע"ד

ת.נ.צ.ב.ה.